Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1843 р. Помер письменник Григорій Квітка-Основ'яненко («Сватання на Гончарівці», «Конотопська відьма» тощо). Основоположник художньої прози в новій українській літературі. ■ 1896 р. У Києві освячено новозбудований собор святого Володимира. ■ 1924 р. Народився академік Платон Костюк, фізіолог. ■ 1944 р. Розпочалася Ясco-Кишинівська операція радянських військ. ■ 1980 р. В УРСР вийшло розпорядження про глушіння «ворожих» радіостанцій.

ОФІЦІЙНО

Момент істини для уряду

Осінь обіцяє бути гарячою для уряду. На другій сесії, як відомо, Кабінет Міністрів України захищатиме не тільки проект головного фінансового документа на 2003 рік, а й програму своєї діяльності. Готуються до дебатів з урядовцями і законодавці.

(Закінчення на 2-й стор.).

Малайзійський візит

Перший віце-прем'єр України Олег Дубина перебуває з офіційним візитом у Малайзії, під час якого візьме участь у відкритті нашого посольства в цій країні. Як очікується, у вівторок він проведе переговори із заступником прем'єр-міністра Малайзії Абдуллою Ахмадом Бадаві. За результатами переговорів сторони планують підписати низку документів. У середу перший віце-прем'єр України має намір обговорити питання активізації двосторонніх відносин із прем'єр-міністром Малайзії Махатхіром бін Мохамадом.

Кількість регіонів скоротиться

Міста з мільйонним населенням повинні перебувати в загальнодержавному підпорядкуванні, заявив лідер Української республіканської партії «Собор», глава Комітету Верховної Ради з питань держбудівництва і місцевого самоврядування Анатолій Матвієнко.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Смугасті моделі дзижчали, працювали і не кусали

Учора в Україні відзначали День пасічника. Хоча, як на мене, це свято правильніше було б назвати днем бджоли. Бо якби не вони, то не з'явилася б і професія бджоляра. Та це вже інше питання.

Святкували по-різному. Хтось в цей час «спілкувався» на пасіці зі своїми підопічними. Інші — брали участь у виставці-ярмарку «Бджільництво України-2002», що проходив на території столичного Інституту бджільництва імені П. І. Прокоповича Української академії аграрних наук.

Власне, про те, що тут щось відбувається, можна було здогадатися вже в міському транспорті. Мабуть, кондуктору вже так набридло відповідати на запитання про місцезнаходження наукового закладу, що вона просто час від часу оголошувала на весь тролейбус, скільки зупинок ще треба проїхати.

(Закінчення на 12-й стор.).

Я ВАМ ПИШУ...

Невловимі гроші

У нашій сім'ї є три ощадні книжки на півтори тисячі рублів. Нині нарешті з'явився шанс одержати на кожну з них по 50 гривень. Це невеликі гроші, але ж як непросто їх отримати! Таке враження, що Ощадбанк, перш ніж видати цю незначну суму, поставив собі за мету ще раз познущатися з вкладників.

Поткнулася перший раз до відділення Ощадбанку. А там — довжелезна черга, в якій товчуться хворі літні люди і проклинають існуючі порядки. Вистояти цю чергу не було здоров'я. Навідалася туди через місяць. Черги не було, але й грошей — теж. Ситуація повторилася ще через місяць.

У відділені не знайшла жодної інформації про порядок виплати заощаджень колишнім вкладникам. А на мої нав'язливі розпитування котрась із працівниць буркнула: «Коли надійдуть гроші, тоді й видамо». Отже, я повинна тільки те й робити, що кожного дня бігати й розпитувати: «Чи надійшли кошти?».

Ну навіщо так збиткуватися з людей?

Любов МИКОЛАЄНКО.

Полтава.

У НОМЕР

* * *

Запорізький міськвиконком оголосив конкурс на надання права пасажирських перевезень на кожному з 200 автобусних маршрутів міста. Серед умов конкурсу — обмеження ціни проїзду: у звичайному автобусі вона не повинна, як і нині, перевищувати 50 копійок, а в маршрутці — 1 гривню. Втім, не виключено, що й ці ціни на окремих маршрутах можуть знизитися. Особливо — ціна проїзду в мікроавтобусах.

Про результати конкурсу можна буде судити після підбиття його підсумків 10 вересня. Так чи інакше, але оголошений у Запоріжжі цивілізований переділ ринку пасажирських перевезень стримає зростання цін, а також упорядкує рух місцевого транспорту, **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.**

* * *

Безпосередніми причинами трагедії внаслідок катастрофи літака Су-27УБ на львівському аеродромі Скнилів стала помилка екіпажу в техніці пілотування під час виконання незапланованого елемента, а також незадовільне керування діями екіпажу керівників польотами й пряме невиконання обов'язків Анатолієм Третьяковим і Юрієм Яцюком. Такі попередні висновки державної комісії, подані Президенту за підсумками вже завершеного розслідування. Розшифровка чорного ящика повністю підтвердила висновки експертів. Причинами, які призвели до такої великої кількості загиблих і поранених, у доповіді названі істотні недоліки в організації й проведенні авіашоу.

Держкомісія особливо відзначила провину місцевих органів влади, які не передбачили можливості надзвичайної ситуації. Зокрема, названо прізвища першого заступника голови Львівської облдержадміністрації Олександра Сендеги, мера Львова Любомира Буняка й керуючого справами міськвиконкому Олега Кузана. Міністерству оборони запропонована повна переатестація всього офіцерського складу ВПС, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

* * *

Сьогодні в Одесі стартувала місячна благодійницька акція на підтримку дитячих будинків та інтернатів міста. Її проводять торговельна компанія «Карусель» та Центр громадських зв'язків міськвиконкому в рамках муніципальної програми «Доброта і милосердя». Мета заходу — надати посильну допомогу нужденним та малозабезпеченим дітям, зібравши пожертвування у вигляді дитячого одягу, взуття, іграшок, канцтоварів, книг та продуктів харчування. Очікується, що в заході візьмуть участь підприємці, громадські організації і просто милосердні мешканці міста. ТК «Карусель» уже передала до дитячого будинку № 9 чималу партію сучасного дитячого одягу, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

За сім місяців цього року експорт товарів з України зріс до 9620,1 млн. доларів, а імпорт — до 8835,3 млн.

Момент істини для уряду

У КОМІТЕТАХ ВР

(Початок на 1-й стор.).

Як **повідомило інформаційне управління ВР,** проект постанови парламенту про розроблений урядом план дій готуватиме Комітет Верховної Ради з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій. Голова парламентського комітету Станіслав Гуренко під час першого обговорення цього важливого документа висловив думку, що найкращі побажання можуть залишитися на папері, якщо вони не підкріплені фінансово. Отож позиція членів комітету залежатиме від реального наповнення програми дій уряду.

Окрім того, комітет приділяє значну увагу розвиткові місцевого самоврядування, зокрема щодо комунальної власності. На цю тему відбудеться «круглий стіл», а нині закінчується робота над законопроектом «Про право комунальної власності та управління об'єктами права комунальної власності». Цей документ буде запропоновано обговорити на другій сесії. На розгляд народних обранців пропонуватимуться й інші проекти законодавчих актів. Серед них — «Про управління об'єктами державної власності», «Про непідприємницькі організації», «Про державну монополію на виробництво, зберігання і реалізацію спирту, алкогольної продукції та тютюнових виробів». А загалом під час роботи другої сесії комітет розгляне понад 60 законопроектів.

Водночас буде проаналізовано застосування законів про спеціальні економічні зони та території пріоритетного розвитку. Для цього Комітет Верховної Ради з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій планує провести виїзне засідання. Ще одне виїзне засідання парламентський комітет присвятить питанню корпоративного управління та захисту економічної конкуренції.

Володимир КОРОЛЮК.

ФОТОФАКТ

Минулих вихідних у Києві на Хрещатику відбувся дводенний міський шкільний ярмарок.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Про освіту, піратів і електронний підпис

Комітет Верховної Ради України з питань науки та освіти пропонує внести на розгляд другої сесії парламенту близько 20 законопроектів. Зокрема, заплановано розглянути зміни і доповнення до Закону України «Про загальну середню освіту» стосовно навчальних закладів приватної та змішаної форм власності та зміни до Бюджетного кодексу стосовно фінансування позашкільних навчальних закладів.

Крім того комітет планує розглянути проекти законів: про внесення змін до ст. 24 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»; про атестацію наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; про Національну та галузеві академії наук; про біобезпеку генетично змінних організмів і продуктів, отриманих на їх основі; про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні та практичному використанні генетично модифікованих організмів; про внесення змін до Закону України про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технопарків, **повідомляє інформуправління ВР.**

Комітет доопрацював та подав на розгляд Верховної Ради для прийняття у другому читанні проекти законів про державну підтримку розвитку високих технологій в Україні та про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні на період до 2005 року.

Ще один напрям роботи — створення державної системи правової охорони інтелектуальної власності. Зокрема, на наступній сесії планується розглянути питання про внесення змін до Закону «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм» та до законодавчих актів України з охорони інтелектуальної власності; про електронний цифровий підпис.

На третє читання подано законопроект України про електронні документи та електронний документообіг.

Упродовж другої сесії комітет планує розглянути на виїзному засіданні питання про хід виконання ст. ст. 24—28 Закону України «Про загальну середню освіту» в частині забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів кадрами та вдосконалення кадрової політики у Черкаській області.

Значну увагу буде приділено розгляду актуальних питань під час парламентських слухань, зокрема: про правову охорону інтелектуальної власності в Україні та боротьбу з контрафакцією і піратством; про забезпечення розвитку професійно-технічної освіти; про забезпечення розвитку вищої освіти; про забезпечення розвитку науки.

Під час днів уряду у Верховній Раді планується розглянути питання «Про розвиток загальної середньої освіти в Україні» та «Про заходи уряду України стосовно реалізації науково-технологічного та інноваційного розвитку держави».

Рішення не стандартне, але перспективне

ЦІНИ

Золотоніська міська рада прийняла рішення з 1 серпня знизити тарифи на послуги теплопостачання для споживачів, які не мають заборгованості за ці послуги, на 38% — до 0,83 грн. за кв. м. На думку авторів рішення, зниження тарифів дасть змогу залучити від населення кошти, потрібні для підготовки до опалювального сезону. Споживачі тепла, що на 1 серпня мали заборгованість, теж одержуватимуть знижку на 38% на оплату послуг централізованого опалення, якщо погасять заборгованість до 1 вересня. Зниження тарифів проводиться в рамках експерименту, що триватиме до кінця року, **передають «Українські новини».**

Два київських ринки можуть закрити

Пожежний рейд, проведений працівниками Київського управління пожежної охорони, засвідчив, що більшість ринків міста й об'єктів торгівлі з масовим перебуванням людей — у незадовільному протипожежному стані. Протягом п'яти днів перевірено пожежобезпечність 75 столичних ринків, виявлено 1889 порушень, щоправда, більшість із них ліквідовано безпосередньо під час перевірки. А питання подальшої експлуатації двох ринків будуть вирішувати, **передає інформагентство «Оглядач».**

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Є де і розважитись, і вчитись

У Сімферополі закінчено реконструкцію і проведено презентацію єдиного в Криму стаціонарного цирку. По суті, в центрі кримської столиці з'явився ошатний, комфортний сучасний цирк, схожий на велетенську сяючу яскраву іграшку — вдвічі більший за попередній.

Кримський прем'єр Сергій Куніцин на відкритті цирку відзначив, що ця новобудова не затінила значення інших об'єктів: передусім — ремонту й будівництва нових шкіл. На підготовку їх до нового навчального року Рада міністрів виділила 2,6 млн. гривень.

Небуденною подією для кримчан — шанувальників рідного слова стало новосілля в переддень Дня незалежності редакції єдиної на півострові україномовної громадсько-політичної та літературної газети «Кримська світлиця». «Тиняючись по кутках», колектив редакції сподівався цієї радості понад 10 років.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Усі ми — козацького роду

Сотні сумчан і гостей міста щодня відвідують персональну виставку художника Віталія Горбенка під назвою «Ім'ям війська Запорозького», яка нещодавно відкрилася в сумському центрі «Собор». Присвятив її молодий митець, студент Харківської академії мистецтв, 11-й річниці незалежності України.

Творче кредо Віталія — якомога повніше втілити в своїх полотнах неповторну героїчно-визвольну епопею українського народу. А запорожців, за словами художника, він обрав «як уособлення подвигів, сума яких і суть сама нація».

Владислав ЖМУРКОВ.

Суми.

Кількість регіонів скоротиться

САМОУПРАВЛІННЯ

(Початок на 1-й стор.).

«Такі міста, як Донецьк, Харків, Львів, Одеса, мають бути загальнодержавного підпорядкування за зразком Києва і Севастополя», — сказав він на прес-конференції в Донецьку, **повідомило агентство «Інтерфакс-Україна».**

На думку депутата, це нововведення дасть змогу вирішити проблеми фінансування регіонів і розподілу податкових платежів.

А. Матвієнко повідомив, що комітет готує на розгляд парламенту три законопроекти. По-перше, нову редакцію закону «Про місцеве самоврядування», що визначатиме права не тільки органів місцевого самоврядування, а й жителів регіону, а також механізм їх взаємодії і контролю.

Комітет також готує законопроект «Про державні адміністрації», який передбачає обмеження прав обласних держадміністрацій.

За словами А. Матвієнка, функції самоуправління планується передати органам самоврядування: «На рівні районів держадміністрації повинні мати статус представницьких органів держави з функціями контролю і спостереження за дотриманням законодавчих норм», — сказав депутат.

Крім того, комітет готує проект закону «Про адміністративний устрій», який передбачає скорочення територіальних одиниць в Україні на 40 відсотків.

Хто там крокує правою? Лівою!

АКЦІЇ

Учора, як ***повідомило агентство УНІАН*** *з посиланням на голову політради УНА-УНСО Едуарда Коваленка, відбулося перше засідання організаторів акції протесту «Україна без Кучми». Він також стверджував, що у засіданні погодилися взяти участь народні депутати Тарас Чорновіл і Тарас Стецьків, які входять до фракції «Наша Україна».*

Е. Коваленко на прес-конференції в Івано-Франківську заявив, що унсовці братимуть участь в осінніх акціях протесту, до яких закликають представники соціалістів, комуністів та фракції Блоку Юлії Тимошенко. Така пропозиція, за словами голови політради УНА-УНСО, надійшла від співкоординаторів акції Володимира Чемериса та Юрія Луценка. До речі, УНА-УНСО планувало розпочати акції протесту 19 серпня.

Натомість лідер Українського Народного Руху Юрій Костенко на своєму сайті в Інтернеті повідомив, що його партія закликатиме фракцію «Наша Україна» перейти в опозицію і взяти участь в осінніх акціях лише у тому разі, якщо під час формування парламентської більшості не будуть враховані пропозиції Блоку Віктора Ющенка. З такою пропозицією УНР планує виступити на політраді блоку наприкінці серпня, **повідомило агентство «Інтерфакс-Україна».** Отож тоді «Наша Україна» вимагатиме відставки нинішньої влади, проведення дострокових президентських виборів і звернеться за підтримкою до громадян держави.

Схоже, пропозиція унсовців знайшла гарячий відгук у севастопольських комуністів, які, **за повідомленням УНІАН,** також вирішили не чекати команди, а розпочинають низку протестних акцій, приурочених до чергової річниці незалежності української держави. Ініціативу севастопольських комуністів уже вирішив підтримати так званий блок «Севастопольський бастіон». Перший секретар міськкому КПУ Василь Пархоменко наголосив: «Ще ніколи в міській партійній організації не планувалася така велика кількість протестних акцій до річниці незалежності України».

Водночас севастопольські комуністи закликали мешканців міста не затверджувати програму розвитку Севастополя як центру міжнародного туризму. На думку міськкому КПУ, нинішня севастопольська виконавча влада «прагне змінити імідж міста... — зробити Севастополь проукраїнським, проєвропейським і пронатовським, відірвати його від Росії, примусити Чорноморський флот РФ піти з міста».

Володимир КОРОЛЮК.

Прийшов Спас — пішло літо від нас

19 серпня православні відсвяткували Преображення Господнє. У давнину це хліборобське свято називали ще святом врожаю. Адже кожен із селян вважав за святий обов'язок віднести до церкви на посвяту овочі, фрукти, гриби, мед та хліб — щедрі дарунки природи.

Вважалося, що жінки, в котрих померли діти, не повинні вживати до Спаса яблук. Існує повір'я, що цього дня Мати Божа роздає діткам на тому світі золоті яблука, а ті, чиї батьки порушили обітницю, стоять збоку і плачуть.

Яблучний Спас іменують ще другим Спасом. Першим, медовим, вважають 14 серпня, коли у храмах відбувається посвята меду. Третій, горіховий, чекає на нас 29 серпня. Цього дня відбулося перенесення Нерукотворного Образу Господа Ісуса Христа із Одеси до Константинополя.

Ірина ВАСИЛЬЧЕНКО.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Виробництво розвивається

У січні-липні 2002 року найбільший спад виробництва в Україні зафіксовано в металургії і металообробці —один відсоток, найбільший приріст — у виробництві коксу та продуктів нафтопереробки — 42,2 відсотка, повідомляє Державний комітет статистики.

Так, у металургії і металообробці за оглядовий період вироблено продукції на 21 мільярд 36,5 мільйона гривень. У коксовій і нафтопереробній промисловості випущено продукції на чотири мільярди 269,3 мільйона гривень.

У харчовому секторі та переробці сільгосппродукції виробництво зросло на 10,2 відсотка, в деревообробній промисловості — на 25,5, целюлозно-паперовий — на 4,6, у хімічній і нафтохімічній промисловості — на 3,9, у виробництві будматеріалів і скловиробів — на 1,2, в машинобудуванні — на 5,4, в легкій промисловості ні спаду, ні зростання не зафіксовано.

Видобуток кам'яного та бурого вугілля і торфу знизився на 0,3 відсотка, а залізних руд — збільшився відповідно на 0,7 і 16,1 відсотка, **повідомляє УНІАН.**

Дітям — школа, спонсорам — шана

Нову школу на 200 учнів, яка була довгобудом п'ять років, відкрили у селі Вівні Стрийського району Львівської області. Будівництво вдалося завершити завдяки підприємству «Львівгазовидобуток», яке виділило необхідні 5 млн. грн. Директор підприємства Ярослав Курило пообіцяв також придбати для школи 10 комп'ютерів, а директор львівського відділення «Укртелекому» Дмитро Мельник, який обладнав у новій школі спортзал, зобов'язався забезпечити дітей доступом до Інтернету. Загалом на початок навчального року в області здадуть 7 шкіл, а до кінця року — ще 8, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Замість автобуса — «Лайнер»

ПЕРСПЕКТИВА

Львівський автобусний завод у першому півріччі скоротив реалізацію в 2,7 разу. Зниження випуску машин порівняно з минулим роком зумовлене насамперед переходом ЛАЗу на випуск нового сучасного модельного ряду автобусів «Лайнер». Нині заводчани знімають з виробництва застарілі моделі ЛАЗ-695 і ЛАЗ-699 і переходять на випуск нового сімейства уніфікованих 9-, 10- і 12-метрових автобусів, які залежно від комплектації можуть бути приміськими і туристичними (міжнародними), **передає «Інтерфакс-Україна».**

Країна міцна і хлібом, і шампанським

У місті Артемівську Донецької області минулими вихідними у рамках акції «Купуємо українське — зміцнюємо державу» пройшов «Бахмутський ярмарок-2002». Свою продукцію представило майже 40 виробників. Серед них артемівські заводи шампанських вин, лікеро-горілчаний, АТ «Молокопродукт», м'ясокомбінат, хлібокомбінат і 29 сільгосппідприємств із різних регіонів, **передає «Інтерфакс-Україна».**

Земляк земляка бачить здалеку

У Немирові зустрілися 120 представників землянцтва. Серед них чимало знаних осіб: народних депутатів, науковців, військових, бізнесменів. За словами президента землянцтва, голови Національної асоціації «Укрсільгоспхімія» А. Педоса, це вже не просто зібрання земляків, а громадська організація з печаткою, гербом, гімном, а найвагоміше — з програмою дій. Землянцтва, що не кажи, — могутній ворог бюрократизму. Щодня до столиці вирушають ділові люди вирішувати свої проблеми. І за сприяння земляка, що височить на певній орбіті, їх приймають оперативно і без перешкод.

Та не про це, зрозуміло, йшлося на зустрічі. Обговорювали здобутки. Програма зустрічі передбачала відвідання Немирівських валів —скіфської колиски, що має майже трьохтисячолітню історію.

Тетяна ДЕМИДЕНКО,
редактор газети «Прибузькі новини»;
Іван ВАЛЬКО,
професор.
Вінницька область.

Інтернаціонал розстріляних

ПАМ'ЯТЬ

Тридцять сім мешканців Рівненщини побували в Росії, на Соловецьких островах, за якими в роки сталінських репресій міцно закріпилася репутація одного з найжорстокіших ГУЛАГівських таборів, де знищували цвіт нації. І не лише української. П'ятого серпня шістдесят п'ять років тому тут, в урочищі Сандормох, було розстріляно 1111 в'язнів з України. Отож делегація з Рівненщини разом з росіянами, фінами, грузинами, поляками, які теж приїхали на Соловки, вшанували пам'ять загиблих земляків. Український та грузинський священики відправили панахиду по безвинно убієнних. Усіх єднало гірке минуле, адже масові поховання стали останнім притулком для людей різних національностей.

Олександра ЮРКОВА.
Рівне.

ТРАГЕДІЇ

Фатальний стрибок

Біля міста Токмак, що в Запорізькій області, під час виконання планових стрибків з парашутом загинула 23-річна спортсменка. Як **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**, дівчина розбилася 17 серпня вдень. Причиною трагедії став парашут, що не розкрився.

З відпочинку не повернулися

На трасі Херсон—Красноперекопськ—Сімферополь зазнав аварії мікроавтобус, у якому поверталася з відпочинку група жителів Чернівецької області. П'ятеро осіб загинуло, в тому числі двоє дітей, тринадцятеро дістали тяжкі тілесні ушкодженння. За повідомленням УДАІ УМВС України в Чернівецькій області, водій мікроавтобуса не впорався із керуванням, виїхав на зустрічну смугу, де зіткнувся з вантажівкою.

Василь БАБУХ.

ВІСТІ З ЧЕРКАЩИНИ

Прийшов Тарас у Брест

Завершилися Дні культури Шевченкового краю в Республіці Білорусь. Три дні мистецькі колективи Черкащини дарували сябрам пісні і танці Придніпров'я, захоплювали чудовими витворами народні майстри і самодіяльні художники.

В обласному центрі та в районах Брестської області з великим успіхом пройшли концерти Черкаського заслуженого державного українського народного хору. Білоруси стоячи слухали у виконанні славетного колективу Кобзаревий «Заповіт», «Реве та стогне Дніпр широкий»...

Апофеозом свята стало відкриття у місті-герої Бресті погруддя Тараса Шевченка. Ця скульптура — подарунок братам-білорусам від черкащан, земляків видатного сина України, всіх слов'янських народів.

Краєзнавець — чемпіон Росії

Відомий в Україні науковець, засновник і директор Тальнівського музею історії хліборобства Вадим Мицик, незважаючи на свій поважний вік, захоплюється легкою атлетикою. Він — багаторазовий чемпіон Києва і України з бігу на довгі дистанції, а також з бігу з перепонами.

Цього літа спортсмен узяв участь у відкритому чемпіонаті Росії для ветеранів і завоював одну золоту та дві срібні медалі.

Московські «Лужники», де проходили змагання, захоплено вітали сивовусого козака з України, котрий дав фору маститим російським суперникам у фіналі бігу на 400 метрів і став чемпіоном Росії.

Убивця-електросторож

У селі Леваді Тальнівського району 21-річний власник автомобіля Віталій С. встановив біля свого гаража електросторож. Тобто його власність постійно перебувала під напругою струму.

Сільські діти, які гралися поблизу гаража, не раз скаржилися своїм батькам, що їх «легенько» б'є струмом. Батьки вимагали від Віталія прибрати електросторож. Та той лише відмахувався від односельців.

Розв'язка настала трагічна. Від ураження електрострумом загинула семирічна дівчинка. Підозрюваного у її смерті затримано. Прокуратура порушила проти нього кримінальну справу.

На базарі, на риночку

Два пограбування, 14 злочинів, пов'язаних з наркобізнесом, 20 крадіжок, 308 адмінпорушень виявили під час проведення спецоперації «Ринок» працівники правоохоронних органів області.

Крім того, міліціонери по гарячих слідах розкрили 45 злочинів і виявили 47 осіб, причетних до їх скоєння. Вилучено дві одиниці вогнепальної зброї, 42 набої, 7 кілограмів наркосировини.

Столиця Трипілля — Тальне

На базі державного історико-культурного заповідника «Трипільська культура» відбулася міжнародна наукова конференція, в якій взяли участь дослідники стародавньої історії Європи з України, Росії, Польщі, Словаччини, Югославії, Ізраїлю, Франції.

Гості ознайомилися з 11 поселеннями найдавніших хліборобів і ремісників Старого Світу, розташованих на двох тисячах гектарів землі у Звенигородському, Тальнівському та Уманському районах.

На конференції вирішено створити музей трипільської культури просто неба. Знахідки археологів експонуватимуть у пам'ятці архітектури — старовинному замку графа Шувалова, який зберігся до нашого часу в містечку Тальне.

Лідія ТИТАРЕНКО.

ФОТОФАКТ

Дванадцятирічний Сергій Карякін після перемоги на фестивалі «Великий шовковий шлях» став наймолодшим у світі міжнародним гросмейстером. Крім цього, краматорський школяр володіє титулами чемпіона світу серед дітей до 14 років, чемпіона Європи та України.

Керівництво Краматорського шахового клубу має намір подати заявку на занесення до Книги рекордів Гіннесса 12-річної Каті Лагно — наймолодшого у світі міжнародного гросмейстера серед жінок, та її земляка Сергія Карякіна, котрий претендує на це звання серед чоловіків. Офіційно титули їм буде надано в листопаді на конгресі ФІДЕ, після чого заявку оформлять офіційно.

Фото УНІАН.

НОВИНИ

ФОТОФАКТ

Мешканці села Кантівки Старокостянтинівського району Хмельницької області Борис і Ганна Сторожуки на свій пай отримали три центнери пшениці.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Технічне оновлення АПК — пріоритет

РЕАЛІЇ

У Посланні Президента до Верховної Ради України зазначено, що технічне та технологічне оновлення агропромислового комплексу України є одним з державних пріоритетів. Адже машинобудівники мають повною мірою забезпечити товаровиробника сучасною технікою та обладнанням для виробництва та переробки сільгосппродукції.

Державний департамент тракторного і сільськогосподарського машинобудування Міністерства промислової політики України провадить активну роботу з розвитку необхідних потужностей для виготовлення техніки для АПК.

З початку року 129 підприємств тракторного і сільськогосподарського машинобудування та машинобудування для переробних галузей АПК Держсільмашу виготовили товарної продукції, виконали ремонтних робіт та надали послуг на суму понад 815 млн. гривень.

Зокрема, реалізовано споживачам 1879 тракторів, 163 зернозбиральні комбайни, 1310 плугів, 1742 культиватори, 2026 борін, 2747 сівалок, 1054 жниварки, 85 кормозбиральних машин тощо, а також запасні частини до сільгосптехніки.

Майже половина підприємств галузі збільшила обсяги виробництва товарної продукції порівняно з відповідним періодом минулого року, серед них житомирський «Вібросепаратор» (208,9 відсотка), «Калинівський машзавод» (158,8), «Хмільниксільмаш» (153,0), «Бердянські жниварки» (149,0), КБ «Бердянськсільмаш» (143,0) та інші, **повідомляє Міністерство промполітики України.**

ВРОЖАЙ-2002

Сезон удався

На Донеччині планують зібрати понад два мільйони тонн зерна.

У господарствах області завершено збирання ранніх зернових на всій площі. Отриманий валовий збір зерна — 1820 тис. тонн за врожайності 28 центнерів з гектара. Понад 30 центнерів з 1 га зібрано в 6 районах області (у Волноваському, Мар'їнському і Слов'янському з одного гектара одержано понад 33 центнери зерна). Пшениці зібрано 1011 тис. тонн, по 32,7 центнера з гектара. Найвищий урожай — у господарствах Волноваського (39,2 ц/га) і Слов'янського (38,2 ц/га) районів, що на 6—8 центнерів вище середньообласного показника, **повідомляє УНІАН.**

Чоловікам теж потрібна підтримка

Проект асоціації «Мужні татусі Вінниччини» — «Поширення ідей гендерної рівності на теренах Вінницької області» — визнано кращим за підсумками конкурсу, проведеного канадсько-українським гендерним фондом. Частину отриманого за перемогу гранту витрачено на обладнання комп'ютерного класу для дітей з неповних сімей, створеного на базі школи №9. Решта коштів надходитиме окремими траншами. Для асоціації це істотна підтримка. Адже в області налічується більш як 200 сімей, де батьки-одинаки виховують дітей самотужки. Проблеми таких сімей потребують постійної уваги. Саме тому асоціація вирішила скористатися можливістю участі в гендерному русі, доволі поширеному нині на Заході. «Ми все робимо для того, щоб привернути до себе увагу, щоб нас почули й допомогли і словом, і ділом», — повідомив президент асоціації Дмитро Пасічник.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Затяжні дощі та коротка пам'ять

КОМПЕТЕНТНА ДУМКА

Дощі, що перетворили Центральну Європу на зону стихійного лиха, не могли не схвилювати й українців. Телевізійні кадри про затоплену Прагу, повені в Словаччині, Німеччині, Австрії та Польщі викликали побоювання, що стихія і в нас може продемонструвати свій крутий норов.

Як пояснила мені начальник відділу метеорологічних прогнозів Гідрометцентру України Раїса Сосновська, трагізм ситуації в Європі зумовлений поєднанням двох аж ніяк не унікальних чинників. З одного боку, це велика висота циклону — його прояви простежувалися навіть за 7—10 кілометрів від поверхні. З другого — те, що метеорологи називають процесом стаціонування: велетенський вихор «висів» практично на місці. Це спричинило величезну кількість опадів і призвело до тяжких наслідків.

До погоди в нашій країні це утворення, на щастя, не мало жодного стосунку. В Україні в цей час панував схожий, але менш потужний циклон, що перемістився тепер на схід. Увесь минулий тиждень на території країни спостерігалися грозові дощі, сильні зливи, місцями град і шквали. Пориви вітру в окремих випадках сягали 20—24 метрів на секунду. П'ятнадцятого серпня в Одесі за день випала тримісячна норма опадів, у Маріуполі — більш як дві місячні норми.

На думку метеорологів, такі прояви стихії цілком характерні для літа, і їх не можна назвати відхиленням від норми. За останні десять років схожа погода спостерігалася не раз і в 1993 році, і в 1995-му. А в 1998-му, в другій половині червня, в Західній Україні пройшов циклон, що спричинив безліч стихійних явищ, у тому числі шквали та випадання граду діаметром 22 мм. Тоді на дуже великій території за лічені години випало дві-три місячні норми опадів. У серпні того самого року в Карпатах і Прикарпатті за добу випало 60—90 мм опадів, що спричинило повені на багатьох річках регіону. Тож нинішнє літо щодо цього не унікальне. А певний ажіотаж навколо погоди, цілком можливо, пов'язаний з тим, що за попередні досить спекотні місяці люди відвикли від літніх злив.

Проте Український гідрометцентр зафіксував збільшення таких випадків погодних явищ. Порівняно з вісімдесятими роками за минулі десять літ у півтора разу збільшилася кількість сильних дощів. У 2,5 разу частіше почали виникати шквали, в 1,5 — смерчі, в 1,3 разу — випадати град. Загалом за минуле десятиріччя в Україні зареєстровано 1515 стихійних явищ. Найбільше їх припадає на Крим — 248 та Закарпаття — 147. Пояснюється це передусім географічними особливостями регіонів, насамперед — наявністю гір, що впливають на рух повітряних мас. Хоч би як там було, але, на думку Раїси Сосновської, казати про те, що тенденція збільшення кількості погодних проявів збережеться і у майбутньому, було б неправильно. Подальше зростання інтенсивності та сили дощів імовірне, але прогнозувати його не можна. Статистичні дані дають змогу говорити лише про виникнення певних чинників і збіг обставин, які впливають на утворення і силу атмосферних явищ.

Розмова з синоптиком була б неповна, якби я не поцікавився прогнозом погоди. Раїса Прокопівна повідомила, що цей тиждень буде позначений поширенням антициклону з центром у Прибалтиці, під дією якого на всій території України встановиться помірно тепла погода без опадів.

Олег ДЕНИСОВ.

Мал. Василя ФЛЬОРКА.

З такими шефами проблем не буде

БЛАГОДІЙНІСТЬ

Силові і контрольні відомства Криму візьмуть шефство над дитячими будинками сімейного типу та дитячими притулками республіки.

Зокрема, Контрольно-ревізійне управління Криму опікується Красногвардійським міжрегіональним притулком. Два дитячі будинки в селищі Коктебель і Феодосії опікуватиме управління Служби безпеки України в Криму. Кримська регіональна митниця і Головне управління МВС України в АРК взяли під своє заступництво по чотири дитячі будинки. П'яти дитячим будинкам і притулкам допомагатиме податкова адміністрація.

А Управління справами Ради міністрів взяло шефство над Сімферопольським міським притулком для неповнолітніх, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Вода більше не «цвістиме»

ЕКОЛОГІЯ

У спекотну пору жителі Чернівців постійно мали проблему з питною водою. Вона надходила в квартири зеленуватого кольору зі специфічним запахом. Такою її робили мікроорганізми — зоо- та фітопланктони, які масово розвиваються в теплі. Фахівці називають це явище «цвітінням» води.

Протягом нинішнього спекотного літа в Чернівці подавали чисту воду з дністровського магістрального водогону. Як повідомив начальник державного комунального підприємства «Чернівціводоканал» Олександр Шумейко, поліпшенню якості води сприяло технічне переозброєння насосних станцій. Практично кожна обладнана хлораторними установками англійського виробництва, які працюють в автоматичному режимі.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

А звідки грибочки?

ЗНАК БІДИ

Цього року санітарна служба Житомирської області дослідила 353 проби грибів. У 227 з них виявлено перевищення допустимого рівня вмісту радіонуклідів —цезію-137 і стронцію-90. Найнебезпечніші для здоров'я гриби з Народицького району — 94 відсотки проб виявилися непридатними для вживання. Невтішні показники трофеїв тихого полювання і в Овруцькому, Коростенському, Олевському районах. Місцеві жителі навіть не зважають на заборонні знаки, бо для багатьох збирання грибів — істотне джерело доходів. Лісовий врожай охоче забирають оптовики, їх шлях часто пролягає на столицю. Щоб одержати довідку лабораторії, винахідливі продавці подають на аналіз чисті дари лісу, а потім торгують тими, що з «чорнобильською начинкою»...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

МІЖНАРОДНІ НОВИНИ

Святому Іштвану не салютуватимуть

Сьогодні угорці святкують День Святого Іштвана, засновника угорської держави. Свято цього разу проходить за дещо скороченою програмою.

Напередодні в розмові з кореспондентом «ГУ» прес-аташе українського посольства в Будапешті Микола Держалюк спростував чутки про те, що через повінь урочистості не відбудуться. Як пояснив Микола Степанович, через високий рівень води в Дунаї скасували лише ті заходи, які мали проводитися на воді та поблизу неї. На жаль, у цей перелік потрапив і традиційний святковий салют, але будапештці сподіваються, що з огляду на обставини Святий Іштван на них не образиться.

У ніч з неділі на понеділок, 19 серпня, рівень Дунаю в столиці Угорщини піднявся до рекордної дев'ятиметрової позначки. За словами Миколи Держалюка, нині він стабілізувався, тож є надія, що збитки від стихії у цій країні будуть мінімальні. Зараз в угорській столиці функціонують мости і метро. Всі комунальні служби працюють нормально.

У неділю відбулося надзвичайне засідання уряду, на якому прийнято рішення виділити на боротьбу з повінню 2,7 млрд. форинтів (близько 10,8 млн. доларів). Поки що угорці обходяться власними коштами і силами. Нині майже 20 тисяч осіб, з яких 13 тисяч —добровольці, працюють над укріпленням дунайських берегів. З північних районів Будапешта було евакуйовано близько двох тисяч мешканців. Усім, хто зазнав через стихію збитків, уряд пообіцяв їх відшкодувати вже до кінця вересня.

Згідно з прогнозами, за день-два вода почне спадати, але разом із нею не зникнуть усі проблеми, які вона принесла. Прем'єр-міністр Угорщини має намір звернутися до глав країн Дунайського та Тисанського басейнів із проханням прискорити розробку Міжнародної програми боротьби проти природних катастроф, щоб спільно протистояти стихії.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Секретний ген росіянина

Так званий ген горілки виявлено більш ніж у двох третин росіян. Як **повідомляє «Эхо Москвы»** з посиланням на дослідження вчених Російського університету дружби народів, завдяки цьому генові, перш ніж «звалитися під стіл», росіянин може випити в 10 разів більше від європейця. Як встановили науковці, ця здатність пояснюється так званим азіатським геном і аж ніяк не означає богатирського здоров'я. Людина з таким геном п'яніє в 10 разів повільніше за звичайну, а от отрута в її крові утвориться в 10 разів швидше. У результаті — важке похмілля, а в перспективі — цироз печінки.

Переважання в Росії людей з таким геном учені пояснюють тим, що історично росіяни — нація малопитуща, хоч як парадоксально це звучить. Спирт на Русь завезли лише в XIV столітті, тоді як алкогольна історія Європи налічує тисячоліття — за цей час люди з таким геном були «забраковані» еволюцією.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

Чи вирвуть «капітану Акулі» зуби?

На парламентські вибори, що відбудуться 5 жовтня, ЦВК Латвії затвердила списки кандидатів від 20 партій. На кожне крісло претендують по 10 кандидатів. Кількох осіб зі списку викреслили. Серед них і депутат нинішнього Сейму, лідер однієї із соціал-демократичних партій Яніс Адамсонс.

Колишній капітан прикордонного судна на Далекому Сході обурений:

— Я був главою штабу збройних сил, міністром внутрішніх справ, мене обирали до парламенту, і ні в кого не виникало жодних запитань!..

Запитання виникли, коли Я. Адамсонс почав працювати в парламентських комісіях з розслідування розкрадань 3 мільйонів латів (5 млн. доларів) у держпідприємстві «Латвенерго» та причетності відомих у суспільстві осіб до розбещення неповнолітніх.

Перша справа передана до суду чотири роки тому, проте дату слухань ще не призначено. Друга —закінчилася порушенням кримінальної справи проти самого голови комісії Я. Адамсонса. Екс-прем'єр-міністр, міністр закордонних справ і глава служби держдоходів визнали висновки комісії про їх причетність до педофілії наклепом і подали позови до суду. Слухання також поки що не відбулися.

Паралельно було подано заяву щодо порушення закону під час обрання Я. Адамсонса до Сейму. Адже прикордонні війська, в яких служив «капітан Акула» (таке прізвисько дали йому далекосхідні контрабандисти), формально підпорядковувалися Комітету держбезпеки. А закон забороняє обирати до парламенту агентів іноземних спецслужб.

Суд констатував лише те, чого «Акула» ніколи не заперечував: «Яніс Адамсонс служив у прикордонних військах КДБ СРСР». Тоді депутати Народної партії, яку очолює екс-прем'єр, обвинувачений у педофілії, внесли до парламенту пропозицію про позбавлення депутатського мандата «агента Москви». Пропозиція не пройшла.

Після виключення Я. Адамсонса з виборчих списків майбутніх виборів виникла колізія: депутатом нового Сейму йому бути не можна, а нинішнього — можна.

Але не такий Я. Адамсонс, щоб здаватися без бою. Він подав до суду позов про незаконність виключення свого імені зі списків. А якщо всі судові інстанції відхилять його, надійде звернення до суду з прав людини у Страсбурзі. Цікавим буде процес, в якому колишній міністр внутрішніх справ доводитиме, що він не агент іноземної держави...

Усі розуміють, що Феміда працює повільно й навряд чи до 5 жовтня рішення винесе навіть латвійський суд. У такому разі після перемоги в Страсбурзі Я. Адамсонс має намір вимагати скасування результатів виборів до Сейму.

Він вважає, що замовником його усунення з політичного життя є правляча коаліція: «Я багатьом наступив на мозоль і тоді, коли був міністром МВС, і тепер, коли «солнцевське угруповання» всіма силами намагається легалізувати свої гроші та майно в Латвії».

Володимир СТРОЙ.

Рига.

Стихія і люди

Кілька регіонів Східної і Південної Німеччини, а також деякі райони землі Баварія протягом минулого тижня просто заливало. Рясні зливи спричинили повінь, яку в Німеччині називають повінню століття.

Фото АП.

Річка Ельба вийшла з берегів і покотила свої хвилі вулицями Дрездена. У Біттерфельді бурхливі потоки прорвали греблю і ринули в місто, в Дессау і Торгау з-під води визирають лише верхні поверхи і дахи будівель. Численні села опинилися під водою. Евакуйовано десятки тисяч людей, деякі населені пункти залишили всі мешканці.

Особливо складна ситуація у Дрездені. Рівень води в Ельбі в цьому місті сягнув позначки 9 метрів 40 сантиметрів. Зазвичай він перебуває на рівні двох метрів. Востаннє така сильна повінь у цих краях була 157 років тому, коли вода піднялася до позначки 8 метрів 77 сантиметрів. Постраждала історична частина міста. Вода проникла у підвальні приміщення і перші поверхи пам'яток архітектури — уславленої Дрезденської галереї, оперного театру та церкви Фрауенкірхе, багатьох інших старовинних будівель. Зовсім недавно на їх реставрацію і ремонт було витрачено величезні кошти. І федеральна, й місцева влада зробили все можливе, щоб врятувати цінності: було вивезено архіви й документи, винесено із сховищ, які зазвичай розташовані у підвальних приміщеннях, твори мистецтва. Мільйони мішків з піском покладено у загороджувальні вали. Та багато старовинних будинків, що простояли стільки часу у воді, вважають фахівці, врятувати не вдасться.

Уряд Німеччини оприлюднив перші дані про завдані стихією збитки. Вони обчислюються мільярдами євро. Особливо потерпіли регіони Східної Німеччини. Як заявив канцлер Герхард Шрьодер, тут ідеться вже не про допомогу їм, а про їх відродження. Жертвами повені стали понад чотири мільйони громадян, десятеро загинули. Багато хто з людей втратив геть усе: їхнє житло стихія забрала у них на очах. Величезних збитків завдано сільському господарству, адже вода накрила лани з незібраним урожаєм. Не позаздриш і представникам малого бізнесу. Адже в Німеччині маленькі крамнички, піцерії, кав'ярні, бари розташовані переважно в підвальних приміщеннях або на першому поверсі будинків. Усе це опинилося під водою.

З перших же годин, коли стало зрозуміло, що без наслідків не обійтися, було організовано евакуацію громадян. Дехто з них, особливо люди похилого віку, не бажали залишати своє житло. Тоді Міністерство внутрішніх справ оголосило про примусову евакуацію. Солдати бундесверу, а всього їх було задіяно в операції з боротьби зі стихією 19 тисяч, обіцяли найупертіших нести в машини на руках. Особливу увагу було приділено будинкам престарілих та лікарням, пацієнтів яких переселено до безпечних районів. Сотні тисяч добровольців цілодобово укладають загороджувальні вали з мішків з піском.

Чітко і організовано працюють усі комунальні служби і поліція. Адже протягом кількох днів у районах повені, де вода змішалася з брудом і вмістом каналізації, пити її можна було тільки з пляшок. І нема нарікань, що її не вистачає. За час повені у потерпілих районах не сталося жодної пожежі. І хоча в затоплених районах квартири залишилися без господарів і проникнути в них було неважко, не зафіксовано жодної крадіжки.

Уряд Німеччини вже на другий день повені створив фонд негайної допомоги потерпілим, виділивши для того 100 мільйонів євро — по 500 євро на душу, які було одразу вручено жертвам стихії. Німецьке телебачення організувало телемарафон, який зібрав для потерпілих 10 мільйонів євро. Пожертви зробив німецький Червоний Хрест, церква, банки і підприємства, багато хто з громадян. Часопис «Штерн» пообіцяв перераховувати для потерпілих по одному євро з кожного проданого примірника. Кілька політичних партій запропонували створити фонд «Центр повеней», куди кожний платник податків в обов'язковому порядку має внести 10—15 євро. Уряд оголосив також про зниження податків для потерпілих від повені та особливу допомогу малому бізнесу. Але руйнування та економічні збитки такі великі, що міністр економіки Німеччини звернувся до Європейського союзу по фінансову допомогу.

Минулої неділі на запрошення Герхарда Шрьодера в Берліні відбулася конференція глав урядів і міністрів закордонних справ потерпілих країн — Чехії, Словаччини, Австрії та Німеччини, за участю президента Європейської комісії Романо Проді. Обговорювано фінансові проблеми, що постали внаслідок повені. Романо Проді заявив, що Європейський союз не залишить потерпілі країни без допомоги. Кошти буде виділено зі структурних фондів, іще не задіяних у проектах. І хоча цифри не оприлюднено, сума, як гадають, буде чимала. Герхард Шрьодер заявив, що прийнято також рішення про створення спеціального фонду ЄС для допомоги потерпілим від стихії в майбутньому.

На час підготовки цього матеріалу в деяких районах повені, зокрема у Дрездені, становище поліпшилось, рівень води, хоч і потроху, але знижується. Та в багатьох місцях ситуація все ще загрозлива, евакуація громадян із небезпечних районів триває. А синоптики знову прогнозують дощі і зливи. Мало того, до повені мають бути готові деякі північно-західні райони Німеччини, зокрема Гамбург.

...Німецьке телебачення майже цілодобово транслює репортажі з потерпілих від повені районів, показують зруйновані житлові будинки і адміністративні споруди, мости, автомагістралі, вивернуту бруківку, покриття вулиць, залізничні колії. Ці області практично відрізані від світу. Товстий шар бруду та мулу на мостових, у підвалах і перших поверхах будівель там, де вода спала. І їх треба прибирати негайно — поки не затухавіло. Пошкоджені меблі і начиння складають на хідниках. Їх також треба вивозити. Багато які будівлі, хоча і встояли, але вже непридатні для використання. Люди, розповідаючи про пережите й побачене, плачуть: адже втрачено нажите й зароблене кількома поколіннями. Та ніхто з них не сумнівається, що допомогу буде надано, що їм не доведеться розв'язувати постали фінансові проблеми самотужки.

Валентина ПИСАНСЬКА.

ФОТОФАКТ

Курити чи все-таки пожаліти свої легені та легені свого ближнього? Таке запитання, на відміну від наших співгромадян, американці ставлять усерйоз. Нещодавно мер Нью-Йорка Майкл Блумберг закликав звільнити від тютюнового диму всі бари й ресторани міста. До речі, його попередник Рудольф Джуліані свого часу заборонив курити в усіх ресторанах, де водночас буває більш як 30 відвідувачів. Але Блумберг мислить масштабніше.

На знімку: хочеться вірити, що ці дітлахи з Бангкока, котрі беруть участь у шкільній антитютюновій акції, ніколи не візьмуть у руки справжню сигарету...

Фото АП.

Нові висоти столичних зодчих

Споруди-руйнівники?

Будівлям двох київських театрів вочевидь не пощастило. З сусідами. Театру опери та балету закрив небо й увесь білий світ багатоповерховий житловий будинок навпроти. Зменшує приміщення театру оперети, тисне і немовби применшує його теж житловий 16-поверховий будинок. Але цей — збоку. А навпроти театру, до речі сказати, є ще одна громіздка за формою, якщо не сказати незграбна і химерна, споруда. Щоправда, це приміщення невисоке, дихати опереті дозволяє. Та воно геть не гармоніює з тутешніми старовинними архітектурно гарними спорудами. Бо особливо верхня частина його нагадує скоріше приміщення хімічного комбінату чи щось подібне. Не поліпшує в цілому цікаву картину цієї частини вулиці Великої Васильківської і неподалік посаджена дев'ятиповерхівка.

Отже, висотні будинки з'являються в столиці то там, то там. І їх буде ще більше. Замовлень багато. Міська влада прийняла рішення про перехід до будівництва 23-поверхових житлових будинків замість 16-поверхових. І розміщуватимуть їх там, де є вільне місце на вже в цілому забудовній території. Спорудження житла на багатогектарних намивних площах завершується. Їх більше немає у нинішніх межах міста. Тож влада змушена піти на підвищення поверховості.

Утім, вільних місць, таких, де можна знести старі, занедбані споруди і звести на їхньому місці сучасні багатоповерхівки, в місті достатньо. Інша справа, як вписуватимуться ті наші «хмарочоси» в історичну забудову. Головне, щоб вони не псували й не руйнували архітектурно довершених ансамблів старовинних забудов. За кордоном, скажімо, в Парижі, це сувора вимога міської влади до архітекторів.

А названі будинки в Києві, що тиснуть на театри, не поодинокі. Споруджувалися вони ще за тих часів, коли партійні ватажки краще за всіх тямили в усьому і в архітектурі зокрема. А нині? Нині в усьому «кумекають» більше ті, в кого товстіші гаманці-сумки. І хто «замовляє» музику — будинки. А бажаючих спорудити «висотки» в центральній частині дедалі більшає. Однак далеко не всі розщедрюються на гарні, але дорожчі проекти. Щоб вони не «душили» не лише пам'ятки архітектури, а й просто довершені давні споруди.

Може, ще не всі наші архітектори сповна розкрились, відірвались від минулих стандартів? Але в нас є кому малювати модерні будинки з красивими фасадами. Тому підтвердження, погодьмося, — окремі справді вишукані заміські будинки. І в Головкиївархітектурі є вже проекти оригінальних за формою житлових будинків. Та постає запитання: а чи під силу такі споруди нашим будівельникам, які звикли штампувати переважно панельні дев'ятиповерхівки?

Стрибок у XXI століття

Того дня я ще раз переконався у правильності вислову: «Краще один раз побачити, ніж сто разів почути». І саме тому в мене особисто склалося враження: справді, будівництво у Києві вступило в нове століття. Це коли порівняти, приміром, дев'ятиповерхові будинки, споруджені навіть ще 5—10 років тому, і двадцятитрьохповерхові, що зводять поруч. Як кажуть, небо і земля. Але різняться вони не лише висотою, а й архітектурою, оздобленням, плануванням кімнат тощо.

Неподалік метро «Лівобережна» багато років «гуляв» піщаний пустир. Тут мав бути другий адміністративний центр столиці. Із задуму залишилося недобудоване і неначе забуте Богом і людьми масивне приміщення Головпостачу. Стоїть воно вже чимало років із простягнутими руками... Кличе, шукає вірного і надійного господаря. А ось два 23-поверхові житлові будинки, які зводяться тут, вражають своєю величчю і красою. Вони надто відрізняються від сусідів, що стоять поруч. Сучасні споруди немов відмежовують минуле й нинішнє століття. В архітектурі, в практиці будівництва. Веду мову про житлові будинки, зведені головним забудовником столиці — колишнім Головкиївміськбудом, а нині холдинговою компанією «Київміськбуд».

Президент холдингової компанії «Київміськбуд» Володимир Поляченко повідомив: споруджує ці будинки третій трест. А очолює його Олександр Слабковський. Уже безмінно 40 років.

У тому, що наші люди, зокрема будівельники, здатні перебудуватися, вміють працювати по-сучасному, переконувався не раз, знайомлячись з досвідом роботи цієї компанії. Досі вона успішно долала виробничі висоти. Достатньо назвати лише кілька з їх «щаблів», щоб переконатися в цьому.

За 47 років цією могутньою організацією споруджено майже 38 млн. квадратних метрів житла. В інших показниках — це понад 5,5 тисячі будинків на майже 579 тисяч квартир. Ще вимір — побудовано місто, котре у 8 разів перевищує житловий фонд довоєнного Києва.

Особливо показовим для флагмана столичних будівельників є минулий рік. Темпи зростання виробництва становили 123,7 відсотка до попереднього року. Введені більш ніж 640 тис. кв. метрів житла становлять 30 відсотків від загального уведення житлової площі в нашій країні. Переконливо чи ні? Мабуть, надто переконливо. До того ж компанія будує житло і за межами Києва.

Хоч і не хочеться обтяжувати читачів цифрами, все ж варто додати: житло — ще не вся виробнича програма Київміськбуду. В столиці на її рахунку ще майже 1000 шкіл та дошкільних закладів, 200 поліклінік і лікарень, тисячі інших різних споруд.

Серед висот, які вона успішно долає, — зростання обсягів і темпів виробництва, продуктивності праці, створення додаткових робочих місць, збільшення заробітної плати працюючих. А їх, до речі, тут більше 40 тисяч.

Нові висоти складніші

Наведені вище цифри-показники полюбляли в нас наводити раніше. Нині — це справа виживання кожного трудового колективу. Не зумієш працювати ефективно, прибутково — загинеш. А крім того, сьогодні важливіше, скільки та як умієш будувати.

...Дізнавшись, що поруч збираються будувати ще один житловий будинок, мешканці сусідніх збурилися: не дозволимо! Мовляв, виріжуть дерева, зіпсують ландшафт. Будівельники вмовляли, переконували у протилежному, проте зауваження «взяли на карандаш». Тож зрізали мінімальну кількість дерев, а дитячий майданчик облаштували серед великих сосен. Будинок гарно вписався в лісовий острівець. Він наче завжди тут стояв. А там, де будівельники змушені були зрізати дерева, посадили нові. І не малесенькі, а вже чималі. І — серед літа.

Зробили це за допомогою унікальної машини. За лічені хвилини вона спершу викопує яму, виймає із землі кількарічне дерево і пересаджує його. На каштані й листячко не тріпонулося. Так м'яко і ніжно працює цей механізм. Він збірний: трактор — наш вітчизняний, харківський, а копально-пересаджувальна частина — німецька.

Серед інших технічних новинок у компанії застосовують автобетононасос (він здатен подати за годину 140 кубометрів бетону на висоту 36 метрів, тобто десятого-одинадцятого поверхів). А ще — потужні десятикубові автоміксери (нинішні масові — шестикубові), металеву багаторазового використання опалубку, яка легко монтується і демонтується, установку для виготовлення тротуарних плиток різної конфігурації.

Ці механізми допоможуть київміськбудівцям працювати ще ефективніше і якісніше. Звичайно, всі пристрої іноземного виробництва. І хоч важко подолати відчуття невдоволення (мовляв, чому ми самі раніше не налагодили їх виробництво?), все ж добре, що вони з'являються на наших будмайданчиках. Хай не лише допомагають, а й ворушать інженерну думку.

Якість, мов коханка

Чому декотрі чоловіки «заскакують» до коханок і навпаки, відомо всім, хто «досліджував» це явище. З тієї ж причини нинішній замовник обирає ту чи іншу будівельну організацію. Обирає кращу не за словами-обіцянками — за вміння швидко і якісно працювати. Мабуть, якби навіть не було тендеру, по-нашому конкурсу, напевно американський інвестор все одно обрав би «Київміськбуд». Для реконструкції і добудови площ торговельного комплексу колишнього універмагу «Україна» в Києві. Але ця компанія виборола право виконати складний за технологією і великий обсяг робіт.

До слова, від будівлі, яку мало хто в нас не знає, залишився лише каркас. Усе переробляється за світовими мірками. Водночас добудовується ще 10 тисяч кв. метрів торговельних площ та кількаповерховий паркінг на 400 легкових автомобілів. А спорудити тут похилі залізобетонні підлоги-стелі вдасться саме завдяки згадуваному автобетононасосу.

Те, що робити все треба високоякісно, — зрозуміло. Американці знають, якими мають бути вся споруда і окремі її елементи. Погано зробленого вони не приймуть. А ось як укластися в термін — то вже справа наших будівельників. Адже за кожен день прострочки доведеться сплачувати пеню в сумі 6,5 тисячі доларів.

Отже, працювати треба не тільки добре, а й швидко. Щоб не залишитися без штанів... Київміськбудівці не допустять цього. Не дозволить професійна гордість і честь мундира. Крім того, їм стане у пригоді досвід спорудження сучасного унікального і складного приміщення Південного залізничого вокзалу в Києві, будівництва на замовлення австрійського концерну «BILLA» двох супермаркетів європейського рівня у столиці, двох — у Дніпропетровську і одного — в Запоріжжі.

І все ж — житло. За кошти приватних інвесторів

Та все ж спорудження житлових будинків — головні любов і призначення «Київміськбуду». І в цьому будівельники успішно ламають певні усталеності.

Приміром, досі вважалося, що панельні будинки практично не можливо поліпшити. Орієнтуючись на кращий світовий досвід, тут уже кілька років вдосконалюють впровадження монолітно-каркасної схеми домобудування. Вона дозволяє як завгодно урізноманітнювати архітектурно-планувальні рішення квартир і будинків у цілому. Дедалі ширше застосування спеціальних утеплювачів у панельних будинках наближає їх до цегляних. Встановлення лічильників тепла — не майбутнє, а сьогоднішня реальність київміськбудівців. І щотижневі спеціальні наради з якості за скаргами громадян — ще одна їхня реалія. Як і неухильне зменшення нарікань.

Та все ж досвідом з досвідів «Київміськбуду» є започаткована ним схема спорудження житла за кошти приватних інвесторів — майбутніх власників квартир. Тільки минулого року компанія залучила і спрямувала в будівництво понад 521 млн. гривень. А в цілому — вже понад 1,6 млрд. гривень. За обсягом нині це найбільша в державі внутрішня інвестиція. У першому півріччі н. р. уведена в експлуатацію 20-тисячна квартира, збудована за кошти населення.

Досвід «Київміськбуду» і його фінансового партнера банку «Аркада» — приклад того, як треба працювати за нових економічних умов. Заслуговує уваги всіх будівельних організацій держави експеримент, який проводиться на базі холдингової компанії «Київміськбуд» із впровадження системи іпотечного кредитування житлового будівництва згідно з відповідним законом України.

Ось цифри-докази його доцільності. Більш як на 100 млн. гривень видано кредитів населенню на житлове будівництво під заставу новозбудованого житла. Запроваджена форма придбання житла в кредит на термін до 30 років, на думку багатьох, дуже зручна. Особливо для молодих сімей. Платити частки і одразу жити у своїй квартирі, а не по кутках, збираючи гроші і сподіваючись колись купити квартиру, — це чудова переміна в нашій традиційній житловій практиці.

Реформаторські ініціативи, пошуки нових, сучасних шляхів спорудження доброякісного житла — трудова візитка «Київміськбуду», цього потужного і надійного інвестиційно-будівельного комплексу. Який спроможний і на тісних майданчиках зводити будинки-красені, що прикрашатимуть столицю, за які будуть вдячні нащадки. Тільки б наші зодчі, Головкиївархітектура і містобудівна рада були на висоті. Щоб вони визначали, де, якому і якого зросту будинку краще стояти. І щоб киян їхній вибір влаштовував.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА.

Закрили шахту, а там хоч трава не рости

АКТУАЛЬНО

Цього року в календарі майже збіглося два свята — День незалежності України та День шахтаря, який відзначатимуть 25 серпня. Трагічні події липня—серпня на шахтах засвідчили: вугільна галузь потребує негайного розв'язання проблем, які накопичилися.

З головою Комітету ВР з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки ***Андрієм КЛЮЄВИМ*** *розмова відбулася саме напередодні шахтарського свята.*

— Андрію Петровичу, що для вас особисто означає День шахтаря?

— Я родом із Донецька, а в Донбасі — це головне професійне свято. Та й як же інакше, якщо практично кожна тамтешня родина пов'язана з нелегкою шахтарською працею. І я — не виняток. Мій батько двадцять вісім років пропрацював під землею, був бригадиром гірників очисної лави на шахті ім. Горького. Тому про професію шахтаря знаю з власного досвіду і дуже ціную цих сильних і мужніх людей.

— Приклад батька і визначив ваш подальший життєвий вибір?

— Звичайно. Знаєте, в дитинстві багато хто мріє стати космонавтом, льотчиком, моряком... А я хотів стати директором шахти. Після школи вступив на гірничий факультет Донецького політехнічного інституту. Ще студентом, під час практики, працював у батька на шахті. Там спробував, як працювати молотком і лопатою. А після закінчення інституту пішов, як то кажуть, у самостійне плавання. Працював заступником начальника дільниці на шахті «Білорічинська», що в Луганській області.

— Сьогодні професія гірника не в такій пошані, як раніше. Що потрібно зробити для піднесення престижу шахтарської праці?

— Це питання не просте. Справді, більшість шахт Донбасу відчуває дефіцит основних спеціальностей —гірничих робітників очисних лав, прохідників. Шахтарська праця стає дедалі менш престижною. Причин цьому багато. Це й неадекватна моральним і фізичним зусиллям заробітна плата, небезпечні умови праці, низький соціальний статус, пенсійна зрівнялівка. Погодьтеся, якщо ми вчергове продекларуємо наміри і не підкріпимо їх реальними кроками, нам більше ніхто не повірить.

— Андрію Петровичу, липень був «чорним» місяцем для української вугільної промисловості. Трагедії на шахтах Донбасу, що спричинили людські жертви, змусили казати, що такою ціною вугілля Україні не потрібне. Що, на ваш погляд, чекає на вугільну галузь найближчим часом? Може, простіше купувати вугілля за кордоном?

— Якщо вугілля визначене як основний енергоносій у державі, то й ставлення до галузі, що його видобуває, повинно бути відповідне. Прагнення підтримати рівновагу в економіці за рахунок скорочення бюджетних витрат боляче б'є по вугільній промисловості. Фактично галузь уже тривалий час існує за рахунок дотацій і перерозподілів фінансових ресурсів між економічно сильними та слабкими підприємствами. Ми самі себе заганяємо в кут, з якого вибратися дуже проблематично. Тому наш комітет буде жорстко відстоювати інтереси галузі під час формування бюджету на 2003 рік. До бюджету наступного року ми маємо намір закласти не тільки кошти на покриття збитків від діяльності дотаційних вугільних підприємств, а й гроші на модернізацію шахт, соціальний захист гірників, екологію.

А щодо закупівлі вугілля за кордоном, то для України воно буде «золотим». І взагалі, чим менше Україна видобуватиме власного вугілля, тим дорожче для неї буде вугілля на зовнішніх ринках. Це — однозначно.

— Недофінансування підприємств вуглепрому називають однією з головних причин трагедій на шахтах. Але досвід свідчить, що не меншу роль відіграє сьогодні людський чинник. Ви бачите шляхи розв'язання проблем безпеки на шахтах?

— Я думаю, що почати потрібно з того, про що багато хто у вуглепромі забув. З наведення елементарного порядку в дотриманні виробничої, технологічної і фінансової дисципліни. Кажуть, що краще вчитися на помилках інших. Але це, схоже, не про нас. Ми постійно наступаємо на одні й ті самі граблі. Що робити? Вчити, виховувати, ламати усталені стереотипи у ставленні до техніки безпеки. Спочатку безпека людей, а вже потім план, тонни тощо.

— Розв`язати проблеми вугільної галузі силами бюджету держава не в змозі. Чи готує ваш комітет законодавчі ініціативи для залучення інвестора в ПЕК?

— Щоб залучити інвестора в ПЕК, необхідні чіткі, зрозумілі й прозорі правила гри. Завдання комітету — законодавчо забезпечити умови, за яких інвестування в ПЕК буде вигідне і вітчизняному, і закордонному інвесторові. Для цього потрібно максимально враховувати їхні інтереси. Так, іноземний капітал потребує законодавчої бази, адаптованої до європейських норм, держгарантій щодо кредитування інвестиційних проектів. Формування необхідних інвестиційних ресурсів за рахунок власних коштів підприємств вимагає перегляду податкової і цінової політики.

— Чи ефективний у залученні інвестицій такий інструмент, як спеціальні економічні зони і території пріоритетного розвитку?

— Пільговий режим оподаткування, що використовується у ВЕЗ, для інвесторів дуже цікавий. У Донецькій області за три роки роботи в економіку регіону залучено більш як мільярд доларів вітчизняних та іноземних інвестицій. Вільні економічні зони стимулюють інвестиційну активність місцевих і іноземних компаній, поліпшують структуру економіки регіону. Крім того, це ще й створення нових робочих місць. А це для шахтарського регіону дуже актуально. Ефективно в рамках закону про ВЕЗ у Донецькій області працюють і вугільні підприємства — шахти «Комсомолець Донбасу», «Червоноармійська-Західна № 1», «Краснолиманська». Особливо показовий приклад «Краснолиманської». Три роки тому шахта підпадала під закриття. А Родинське, де розташована шахта, — маленьке шахтарське містечко. Інших виробництв там немає. Шахта — годувальниця. Ми домоглися того, щоб вугільне підприємство не закривали. Керівник підприємства Зіновій Пастернак сміливо пішов на впровадження інвестиційного проекту в рамках закону про ВЕЗ. Сьогодні підприємство — одне з кращих у галузі. Висока зарплата гірників, воно має перспективи з вугледобутку. Завдяки одержанню податкових преференцій і ефективній роботі шахта інвестувала у свій розвиток більш як 100 млн. доларів.

— Критики донецьких ВЕЗ кажуть про те, що інвестиції спрямовуються не на розвиток видобутку енергетичного вугілля, а в розробку родовищ коксівного вугілля, видобуток якого й так рентабельний? Чи справедливо це?

— По-перше, інвестор сам визначає для себе пріоритети інвестування. І примушувати його вкладати — означає суперечити букві закону. Насамперед, кон'юнктура ринку визначає інтерес інвестора до того чи іншого підприємства. По-друге, у Донецькій області здійснюється низка інвестиційних проектів з видобутку енергетичного вугілля. Отож інвестор виявляє інтерес до цієї категорії шахт. Однак для інвесторів вугільні підприємства, що видобувають енергетичне вугілля, менш привабливі тому, що мають борги. Провівши санацію, можна вести мову також і про реальну інвестиційну привабливість цих підприємств.

— Реструктуризація вугільної промисловості — ще одна слабка ланка галузі. Чи задоволені ви роботою компанії «Укрвуглереструктуризація»? Чи є у вас своє бачення цього процесу?

— У процесі реструктуризації мене не задовольняє те, що він зводиться лише до механічного закриття шахт. Сама компанія «Укрвуглереструктуризація» більше нагадує похоронне бюро. Поховали шахту, а там хоч трава не рости. А як же доля гірників, котрим і податися немає куди? Багато наших бід через те, що за проблемою ми не бачимо людини. Потрібно йти від людини, а не навпаки. Реструктуризація має комплексно розв`язувати всі ці проблеми. Тому проекти фізичного закриття шахт мають бути ретельно розроблені й науково обгрунтовані передусім на вирішення соціальної адаптації гірників. Когось перевчити на іншу спеціальність, когось працевлаштувати на підприємство в інше місто. Тільки так. Вони не повинні також вести до екологічних катастроф — зсувів, провалів, підтоплень.

— Андрію Петровичу, що б ви побажали гірникам в їхнє професійне свято?

— Насамперед хочу побажати гірникам здоров'я, оптимізму, стійкості. Нехай доля буде завжди ласкава до них, а лихо і незгоди обминали їхні родини. Щастя всім, здоров'я і добра.

Розмову вів **Валерій ІВАНЕНКО.**

У КОМІТЕТАХ ВР

Спекотне літо металургів

У Комітеті Верховної Ради з питань промислової політики і підприємництва готують до розгляду два законопроекти — «Про Національну програму розвитку гірничо-металургійного комплексу України до 2010 року» та «Про завершення будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд». Розповідає перший заступник голови комітету, народний депутат ***Вадим ГУРОВ:***

— Ці документи доручено тримати під особливим контролем. Річ у тому, що два попередні проекти Верховна Рада відхилила. Це ще раз засвідчує складність проблеми та велике значення металургії для економіки України. Нинішній проект, розроблений Міністерством промислової політики і внесений до парламенту Кабміном, є довгочасною програмою, що передбачає напрями подальшого розвитку металургії. На які технології слід орієнтуватися у майбутньому, що робити із застарілим обладнанням і технологіями, де взяти кошти на оновлення виробництва. Вирішувати ці питання будемо разом з ученими, виробничниками, профспілками, металургами.

Головний наголос робимо на впровадженні новітніх технологій безперервного розливу сталі та вдування пиловугільного палива у доменні печі. Саме ці технології — ефективне джерело зменшення енергоємності виробництва і підвищення конкурентоспроможності металургійної продукції.

Та мало прийняти рішення про впровадження цих технологій. Треба визначитися, на яких підприємствах, у якому обсязі і за які кошти це робити, де виготовити чи закупити обладнання... Та ще безліч інших питань.

Для розв'язання цих проблем до комітету було запрошено фахівців з металургійних підприємств та вчених з головних науково-дослідних інститутів. Відбулося грунтовне обговорення, що допоможе зняти всі запитання, спричинені розглядом попередніх варіантів законопроекту у сесійному залі.

Такі консультації та обговорення проведено і стосовно законопроекту «Про завершення будівництва Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд». Проблема вкрай важлива для нашої держави. Будівництво розпочато ще у 1982 році за колишнього СРСР, сюди вкладено вже майже 2 мільярди доларів США.

Перед самою відпусткою, — каже Вадим Гуров, — з'явилася ще одна проблема, яку аж ніяк не міг залишити поза увагою. Зателефонував керівник «Криворіжсталі» і повідомив, що підприємство ось-ось зупиниться через незадовільне постачання брухту чорних металів.

Далі з'ясувалося, що й інші металургійні підприємства потерпають від нестачі металобрухту.

Водночас із початку року відвантажено 160 тис. тонн металобрухту до Туреччини, 120 тис. тонн — до Південної Кореї, значні обсяги — до Молдови, Єгипту тощо.

Цієї цінної металургійної сировини завжди бракувало вітчизняним металургам через те, що її у великих обсягах експортують, — вона має великий попит у закордонних металургів. Ще б пак, завантажуй металобрухт в електропечі — й отримуй метал. І —жодного шкідливого впливу на екологію від доменного та коксохімічного виробництва. А витрати енергії у 13 разів менші, ніж коли використовувати сирий чавун. Ось тут і економіка, і екологія...

Торік Верховна Рада внесла зміни до Закону «Про металобрухт». Ними передбачено, що Кабінет Міністрів має право запроваджувати режим квотування або повну заборону експорту металобрухту в разі його внутрішньої потреби. Окрім тих країн, перед якими Україна має відповідні міжнародні зобов'язання. Перед вищезазначеними державами Україна таких зобов'язань не має.

То чому Кабінет Міністрів не використовує своє право, а з позиції стороннього спостерігача дивиться на агонію вітчизняної металургії? Хіба не розуміє, що доки нормально працює металургія, йтимуть надходження до бюджетів усіх рівнів та валюта від експорту?

Таке запитання народний депутат поставив у своєму зверненні до Прем'єр-міністра України Анатолія Кінаха і сподівається на швидке реагування. Прем'єр сам промисловець і добре розуміє, чим загрожує ігнорування потреб такої важливої для економіки держави галузі, як металургія.

Наче тільки–но було нам по двадцять

ДОЛІ ЛЮДСЬКІ

До села Дніпровського, що в Білозерському районі Херсонщини, мене привела особиста справа. Але, мабуть, така вже журналістська вдача: де б не опинився, намагаєшся знайти щось привабливе.

Золоте серце

— Чи є в селі людина, котру знають та шанують і старі й малі? — запитую двох жіночок, що чекають на зупинці рейсового автобуса.

— То, напевне, Гуман, — на хвильку замислившись, каже одна.

— Так, про Миколу Васильовича й Катерину Михайлівну не соромно і в газеті написати, — додає супутниця. —Микола Васильович — світла голова і золоте серце. А головне, незважаючи на свій високий ранг: директором радгоспу був, має нагороди, — дуже простий чоловік...

— До нас із «Голосу України»? Читаємо вашу газету, ще й сусідам даємо. Про життя своє розповісти? А що розповідати? Воювали, працювали. Ось так з Катрусею і прожили з 46-го, — господар гостинно прочиняє двері свого помешкання.

Познайомила Перемога і гармошка

— Наче один день, роки промайнули, — гортаючи старий сімейний фотоальбом, каже Катерина Михайлівна. Ми розглядаємо фотознімки, розташувавшись за великим обіднім столом, на веранді звичайного «переселенського» будиночка (зізнатися, дещо іншим уявлялося житло колишнього директора радгоспу-мільйонера). На підвіконні, на столі, на холодильнику — букети квітів.

— Учора відсвяткували моїх 77 літ. Друзі зібралися, діти. А наче тільки ж було нам по двадцять...

Катерина Михайлівна поринає спогадами у весну 45-го. Саме чергувала в радгоспній конторі, коли забіг юнак і відрапортував, що з війни повернувся. Худючий, аж світиться, рука скалічена. А незабаром прийшла Перемога. Того дня й познайомилися.

— Директор радгоспу послав мене до Гуманів, — пригадує Катерина Михайлівна, — взяти гармошку: яке ж свято без музики? А Микола до війни добре грав...

— Після важкого поранення лежав у госпіталі в Грозному, — додає Микола Васильович. — Кілька операцій переніс, а рука не працювала. Лікарка вмовила мене на ампутацію. Та сусід по палаті накинувся: «Не давай! Тобі ж тільки дев'ятнадцять». Переконав мене добрий чоловік, а сам згодом помер від гангрени. Згодом довго я свою руку-»карлюку» розробляв, поки у стрій стала. І знаєте, та ж таки гармошка допомогла.

Зв'язківців видавали зуби

Війна для Миколи Гумана почалася з бою за Цюрупинський плацдарм, через який німці виходили з Криму. Потім — форсував Дніпро.

— Тяжкі то були бої. Скільки людей полягло! Вода в Дніпрі почервоніла від крові. Двоє моїх однокласників там загинули. Мене доля вберегла, та ще, мабуть, батькова опіка. Поруч воював, кожної вільної хвильки прибігав: «Синку, живий?». Приносив мені складані ножички. Для зв'язківця ножичок — найцінніша річ: зачищати дроти. А коли губилися, у хід ішли... зуби. Зв'язківців пізнавали по чорних від смоли зубах.

Звільнивши рідну Херсонщину, батько й син Гумани пішли на Миколаїв, Одесу. Там і отримав Микола першу нагороду — орден Червоної Зірки. Молдавію, Болгарію, Румунію, Югославію, Угорщину довелося пройти самому — Василь Омелянович, зазнавши тяжкого поранення, відстав від сина.

— Чи було на війні страшно? — запитують мене інколи онуки й правнуки. Звичайно! Коли лежиш просто неба і бачиш, як зверху на тебе летить бомба, виникає єдине бажання: вгризтися в землю.

«Диверсія» на благо

Шість господарств за своє життя поставив на ноги Микола Гуман. Останнім була «Молода гвардія». Гумана в Киселівці добре пам'ятають. Скромний був аж занадто. Найбільше поважав робочий люд. На ферму приходив раніше доярок.

Радгосп, що за радянських часів давав щороку два мільйони чистого прибутку, єдиний в районі спеціалізувався на вирощуванні насіння. Городину мали всіляку й у всі можливі терміни — від теплиць до пізньої осені. Та ніколи Гуман не дозволяв собі скуштувати ранніх огірків перш, ніж люди візьмуть.

— Якось, — пригадує Катерина Михайлівна, — хтось із робітників дав мені раннього кавуна для найменшого сина — інваліда з дитинства. Ховала від чоловіка, та все одно побачив. Дісталося тоді мені...

Пам'ятають люди, як одного разу виконроб завіз і висипав біля директорського подвір'я машину щебінки — негоже керівнику в дощ грязюку місити. Ледве не по камінчику ладен був той щебінь вибирати після прочуханки, котру Микола Васильович влаштував йому на необлаштованому подвір'ї ферми.

Інколи заради справи діяв усупереч вказівкам згори.

Зашморгом для радгоспних полів була спека. От якби протягти від сусіднього села життєдайну нитку до Киселівки! Відстань невелика, але розділяє господарства асфальтована дорога. Як почули про те в області, приїхали з прокуратури: «Как можно?! Автотрасса союзного значения! Мы на вас уголовное дело заведем!» Директор здався. А через місяць, уночі, на глибині трьох метрів пробилися під асфальт, проклали труби. Почекали місяць. Тихо, ніхто нікуди не викликає. Тоді й пустили воду в «Молоду гвардію».

«Боляче, коли не можеш допомогти»

— За своє життя я побував у 15 капіталістичних країнах. Бачив піски, скелі, ліси, болота і завжди думав: де вони все те вирощують, що вистачає всім і влітку, і взимку та ще й продають? У нас же земля найщедріша в світі. Чому ж так живемо?

Утім, Микола Васильович вважає себе людиною забезпеченою: пенсія у колишнього директора, інваліда війни 240 гривень! Всім би таку, каже.

— Найбільше болить, що не можу допомогти людям. Сил не вистачає бачити, як бідують наші селяни, як несправедливо обійшлася з ними держава. Дуже хочеться, щоб скоріше настало пристойне життя...

Алла БРУСИЛОВА.

Фото автора.

На знімку: подружжя Гуманів.

Лікують грязі та ропа

ВІДПОЧИНОК

Скажу без перебільшення: цей курорт унікальний. Тут є все необхідне для відпочинку та оздоровлення хворих, починаючи від привітного, уважного і висококваліфікованого медперсоналу і закінчуючи найрізноманітнішою сучасною медапаратурою. Але головне — це, звичайно, знамениті слов'янські грязі та вода. Щороку на Слов'янському курорті оздоровлюються близько 22 тисяч осіб.

На території Слов'янського курорту розташовано три санаторії — «Донбас», «Слов'янський» та «Ювілейний». Як розповів нам генеральний директор Слов'янського ЗАТ «Укрпрофоздоровниця» Віктор Яковленко, тут лікують захворювання опорно-рухового апарату (для неходячих хворих із захворюваннями хребта та суглобів діє спеціалізований санаторій «Слов'янський»). Нещодавно почав працювати бювет місцевої слов'янської та слов'яногірської мінеральної води. Вона дуже корисна для шлунка і кишкового тракту. Та чи не найголовніше, що допомагає в лікуванні, — це природа. Бо озеро Ріпне, з його чудодійними властивостями грязей та води, не тільки поліпшує здоров'я, а й тішить око...

Олекса ВАЩЕНКО.
Фото автора.

Донецька область.

На знімках: казкове озеро Ріпне; бювет місцевої мінеральної води (під час відкриття); масажист санаторію «Донбас» Ігор Лебедев свою справу знає і любить.

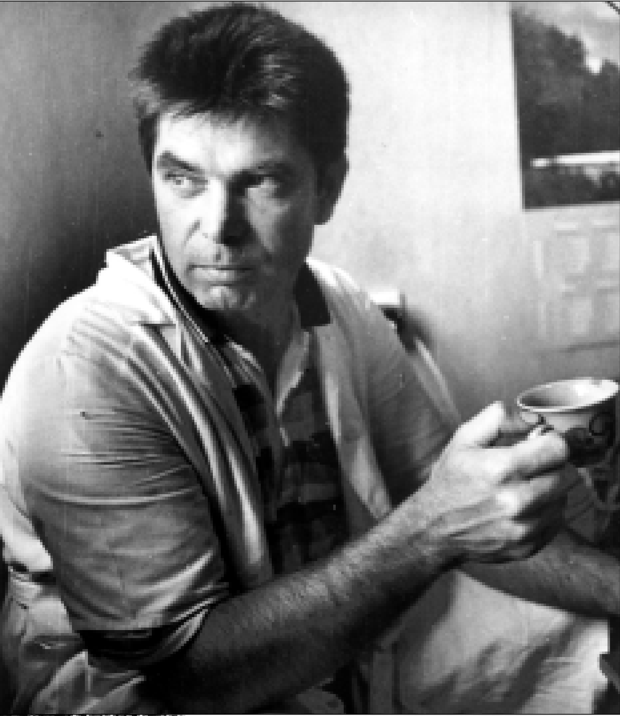

Де підстригтися: у кума чи в райцентрі?

ТЕНДЕНЦІЇ

Побутові послуги в селах — непіднята цілина для людей, які хочуть зайнятися підприємницькою діяльністю.

З безробітних — у підприємці

Ларису Козирацьку у Краснополі знають усі. І, як підтвердили в сільраді, дуже раді з того, що вона зайнялася приватним бізнесом. А почалося все з того, що залишилася без роботи. За направленням центру зайнятості здобула професію перукаря. І відкрила власну перукарню, переобладнавши за всіма вимогами одне з приміщень на обійсті. Односельчанам це вигідно, адже звідси далеко до Чуднова.

А чи багато послідовниць у Лариси Іванівни? В районі зареєстровано 1136 безробітних. 422 з них до того, як стали на облік, працювали в сільському господарстві. Люди, які втратили роботу, мають право, розробивши бізнес-план, одержати всю суму належної їм допомоги одразу — за весь рік. І почати приватний бізнес. За п'ять місяців цього року в районі таким правом скористалося семеро. Подали заявки ще двоє.

Порівняємо: у Володарсько-Волинському районі за минулий рік одноразову допомогу одержали 126 осіб, а вже за перші чотири місяці цього року — 84. Чому такий контраст? Найголовніша відмінність — різний рівень безробіття. В Чуднівському районі 5,3 відсотка, у Володарсько-Волинському — втричі вищий. Цифри виданих одноразових допомог різні, а от пропорції схожі. З 84 безробітних Володарсько-Волинського району 65 вирішили торгувати продовольчими товарами, ще 11 — виробляти сільгosппродукцію. Двоє займатимуться обробкою природного каменя, по одному — виготовленням кондвиробів, столярних виробів, шиномонтажем легкових автомобілів, перевезенням пасажирів, наданням допомоги з розв'язання питань приватної власності на землю, ремонтом персональних комп'ютерів.

Пропорція, вочевидь, не на користь сфери побутових послуг для населення.

— Торік одна жінка вирішила зайнятися пошиттям та хімчисткою одягу в селі, але швидко відмовилася від цього задуму, — повідомили у Володарсько-Волинському центрі зайнятості.

Директор Чуднівського центру зайнятості Василь Годований теж підтвердив: майже всі безробітні обирають торгівлю, передусім продтоварами.

Барів два, а лазня не працює...

Минулого літа шість працівників Чуднівського райвідділу міліції одержали ключі від квартир. У селищі п'ять років не використовувалося приміщення колишнього будинку побуту. Вже й руйнуватися почало. Райрада погодилася передати його райвідділу міліції. Після реконструкції будинок перетворився на житловий.

А побутове обслуговування? Працівникам цієї сфери вистачає нині й тих приміщень, які в них залишилися. Чуднівський район — один з небагатьох, де навіть комплексні приймальні пункти в селах діють (у більшості інших вже навіть забули популярну колись абревіатуру КПП). Щоправда, тепер тих пунктів усього чотири — негусто, щоб зробити сферу послуг доступною для всіх селян. Як цю нішу заповнюють приватні підприємці?

Карпівці — одне з великих сіл району. Тутешній хмелерадгосп славився колись своїми героями. А спадкоємець — боргами у зарплаті. Вся надія — на нове СТОВ та інвестора — відому пивоварну фірму.

Петро Кириченко, який після нещодавніх виборів став сільським головою, навів факти, що підтверджують: заповзятливих людей у селі не бракує. Народилися два фермерські господарства. Один мешканець села взяв в оренду ставок, другий відроджує занедбаний млин. Підприємці створили два бари, один з яких надає транспортні послуги.

— Але ніша для підприємливих людей у сфері побуту не заповнена, — зазначив Петро Григорович після цього перерахунку. — Тим паче що в самому центрі — велике приміщення, зведене колись радгоспом для надання побутових послуг. Сам заніс би одяг до хімчистки чи пральні, якби надавали такі послуги. І для майстра з ремонту взуття там знайшлося б місце. А ще лазня стоїть занедбана, вже й вікна вибили. От узявся б хтось за це... Люди ж понабирали землі, цілий день на ній товчуться, й подумати про себе ніколи.

Цікаво якось: барів — два, а лазня не працює...

Іди і реєструйся

У районі зареєстровано 453 підприємці — фізичні особи. У відділі реєстрації, ліцензування та розвитку підприємництва райдержадміністрації одразу уточнили: не всі насправді здійснюють підприємницьку діяльність, дехто чекає кращих часів. Протягом квітня зареєструвалися 12 осіб, у травні — дев'ять. Процедура реєстрації встановлена ще чотири роки тому. Потрібно принести копію довідки про надання ідентифікаційного номера, дві фотокартки. Пред'явити паспорт або документ, що засвідчує особу. У відділі заповнити реєстраційну картку, яка водночас є і заявою. Зареєструвати підприємця зобов'язані протягом п'яти днів. Заплатити за це потрібно 25 гривень 50 копійок.

Вид діяльності в реєстраційну картку не вписується. Людина може місяць працювати таксистом. Потім місяць торгувати, ремонтувати побутову техніку чи шити спідниці. Але тільки після того, як стане на облік у податковій службі, де відповідно до виду діяльності бере патент чи сплачує інші податки. Надалі підприємець має справу тільки з податковою. Тож саме там найкраще знають, хто чим займається.

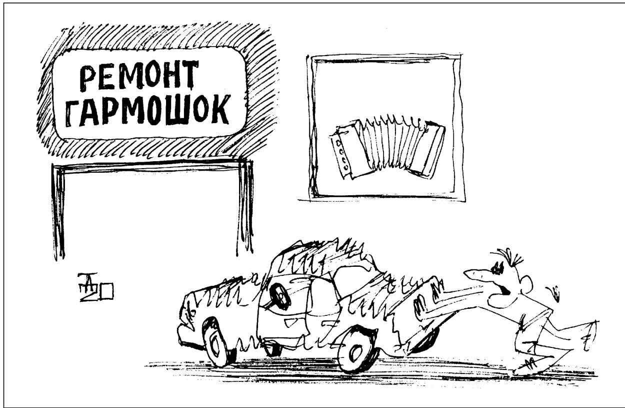

Мал. Анатолія АНДРЕЄВА.

Кажемо «підприємництво» — розуміємо «торгівля»

— Основний вид підприємництва — торговельно-посередницька діяльність, тож конкуренція велика, — сказала начальник Чуднівської міжрайонної податкової інспекції Світлана Сатановська.

Тут зареєструвалося 436 осіб, але 70 з них припинили свою діяльність. Серед підприємців популярний єдиний податок. Так простіше: не треба вести спеціальний журнал обліку доходів, щодня записувати, що продано, що залишилося, щомісяця сплачувати всі види податків. Якщо робота на умовах єдиного податку, звітувати треба тільки раз на квартал. Головне — зайти до будь-якого відділення банку і перерахувати визначену для цього виду діяльності суму місячного платежу. А якщо є найманий працівник, то додатково — ще половину цієї суми.

Єдиний податок сплачують тепер 120 підприємців. 97 з них торгують. Додайте до цього великий загін тих, хто працює на фіксованому податку (він дає право торгувати на ринках), хто купує торговий патент або здійснює торгово-посередницьку діяльність за книгою обліку доходів. Ось чому саме слово підприємництво асоціюється насамперед з торгівлею.

А чим іще займаються ті, хто працює за спрощеною системою оподаткування? Другим за популярністю видом діяльності є надання транспортних послуг — вісім осіб. Троє підприємців виготовляють на замовлення вироби з дерева. По два — ремонтують житло, лагодять побутову техніку, надають друкарські та адвокатські послуги. Лише по одному підприємцю — на такі види послуг, як ремонт годинників, фотосправа, обробіток земельних ділянок, ремонт електродвигунів. Що й казати, про серйозну конкуренцію на ринку побутових послуг говорити надто рано.

Інша річ — торгівля. З 55 населених пунктів району в 20 споживча кооперація вже не торгує. Ініціативу там перехопили приватні підприємці. В одному з віддалених сіл навіть самі приміщення магазину спорудили. В інших населених пунктах орендують. А в багатьох селах успішно конкурують з магазинами споживспілки. Тож у людей там є вибір: можна йти за покупками туди, де ціни нижчі, а обслуговують краще.

А чому такої популярності не має побутове обслуговування?

З пляшкою до кума

Встановлюючи ставки єдиного податку, районна рада врахувала необхідність розвивати ринок побутових послуг у сільській місцевості. Тож той, хто займається ремонтом взуття чи годинників, має сплачувати за місяць у райцентрі 30 гривень, у селах — 20 грн. За оранку городів — 40 і 30. Надання друкарських послуг — 50 і 40 гривень. Ремонт побутової техніки — 80 і 60 гривень. А торговельна діяльність у райцентрі — 100, в селах — 80 гривень.

— Але купити турецьку спідницю, а потім дорожче продати — значно простіше, ніж шити на замовлення, — схожий коментар довелося почути від різних людей.

А якщо звести докупи думки фахівців двох підрозділів райдержадміністрації, вийде така картина:

— У селах немає такого розподілу, як у розвинених країнах, де кожен займається якоюсь своєю справою. Наші селяни живуть натуральним господарством - свій город, своя корова, своя свиня... Вони вірять у те, що самі виростили й заготовили: у підвалі — картопля, в банці — сало. А якщо живеш замовленнями, а замовників нема — що тоді? Навіть молоко від власної корови, продане молокозаводу за нинішньою дуже низькою ціною, це для селянина більш реальна копійка. Люди звикли так: зайти до сусіда, який це вміє, і за пляшку підстригтися. У селах значно більше людей, котрі надають побутові послуги, ніж фіксує статистика. Хтось гарно лагодить взуття, але — для кума Івана, дядька Петра. Хтось виготовляє добротні меблі. Але — для своїх, коли є час. Прийди до нього щось замовити — почуєш у відповідь: не можу, треба сіно косити, картоплю копати або ще щось. А в кого є коні чи бензопила, він усій вулиці город виоре чи дров напиляє. Але теж «по-сусідськи».

Продовжимо порівняння з Володарсько-Волинським районом — поліським, який, на відміну від чорноземного Чуднівського, славиться не врожаями, а титановою рудою та лабрадоритом. Тут деякі види послуг надає значно більше підприємців. Може, й справді почали розуміти: не тільки земля годує?

Якщо ми йдемо в Європу, то не варто забувати: у сільському господарстві завдяки сучасній техніці там працює небагато людей. У сфері обслуговування — значно більше.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

ВИРОБНИЦТВО

Комплекс став СВАТом

«На піднесенні», — так лаконічно охарактеризував стан справ в агрокомбінаті «Калита» заступник голови Броварської райдержадміністрації Іван Петренко. І додав: уже 85 тисяч голів свиней налічується в його головному підрозділі — колишньому свиновідгодівельному комплексі. Ще трохи — і тут досягнуть проектної потужності — 100 тисяч.

Це буде приємною новиною передусім для мешканців Броварів та району. Бо саме від них часто чую: «А свинокомплекс в Калиті працює?». Не всі знають, що колись могутній свиновідгодівельний комплекс злився з місцевим радгоспом і став СВАТом — сільськогосподарським відкритим акціонерним товариством «Агрокомбінат «Калита».

Як відбувалося становлення? Складно. Розвалений, лежачий комплекс, котрий внаслідок усіх відомих потрясінь перетворився на свиноферму на 500 голів, самотужки піднятися не міг. А зусиль державних органів і високих посадових осіб не вистачало, щоб відновити його роботу, як того вимагав Президент України Л. Кучма після відвідин Калити 1998 року.

Тому весь час тривав пошук інвестора. З'явився він у липні 2000 року. Це — ТОВ «Євроресурс». Товариство вклало у розвиток агрокомбінату «Калита» 26 мільйонів гривень. Це дало змогу збільшити поголів'я свиней аж до 85 тисяч, утримувати 1100 голів великої рогатої худоби, в тому числі 370 корів, придбати нові трактори, сівалки, культиватори, щоб на 3,3 тисячі гектарів землі вирощувати зерно та корми для потреб господарства. Агрокомбінат частково погасив кредиторську заборгованість, вповні розрахувався з людьми у зарплаті. Поступово ліквідовується заборгованість перед Державним бюджетом, Пенсійним фондом.

Нині 80 відсотків калитянської свинини відправляють на м'ясопереробні підприємства Києва, у столичну, Полтавську область, на Донбас. Реалізують також через систему супермаркетів та ринків Києва «Фуршет», «Спар Україна» тощо.

Молоко приймають Бобровицький та частково — Броварський молокозаводи.

До кінця року калитянці планують реалізувати 7600 тонн живої ваги м'яса свинини. Є тут і своє невелике переробне підприємство — цех копчення ковбас. Щодня він виробляє одну тонну продукції.

— У перспективі ми плануємо придбати для нього нове обладнання, — каже директор агрокомбінату «Калита», депутат Київської обласної ради Ігор Рудак. — Що дасть змогу підвищити якість продукції та її обсяги.

Становлення свиновідгодівельного комплексу дало роботу й зарплату не лише калитянцам, а й жителям навколишніх сіл — Заворичів, Семиполок, Омелянова Чернігівської області. Комбінату ще потрібні механізатори, оператори з відгодівлі свиней, спеціалісти ветеринарної медицини. Зарплата по галузі свинарства становить 372 грн., а в середньому по агрокомбінату — 284 грн. Звичайно, гроші поки що невеликі, проте стабільні.

Керівництво агрокомбінату працює над тим, щоб галузь свинарства стала прибутковою, тоді, відповідно, й зарплата збільшиться. Тут мріють провести реконструкцію комплексу, виношують багато цікавих задумів, втілення яких сприятиме налагодженню нормального життя в селищі міського типу Калита.

Надія ГРИЦЬКОВА.

Калита Броварського району
Київської області.

На знімку: в цеху відгодівлі молодняка.

ФОТО автора.

— ...Та у ресторані... Вірменин жінку образив... І — виплив у мене разом із вітриною... Я ж тоді у цивільному був. А коли він назад догріб... Уже без вітрини, щоправда, брехати не буду... Я більше літаки люблю, аніж бійки, хоч є тут у нас сенсеї, так я вже з міліцією «розмовляв»... Кажу ж, я в цивільному був. Звідки вони знають, що немає в них права?..

Ця й інші історії з життя льотчиків палубної авіації — у матеріалі

Шпигун у спекоті,

присвяченому «дикому» військовому туризму

Трохи більше року минуло відтоді, як ледь не всі газети скандальної спрямованості обійшла інформація про те, що ми продали-передали китайцям під ресторан свій вже не авіаносний крейсер «Варяг» і нині якась НИТКА (ще варіант написання — «Нитка») нам начебто й ні до чого. Що це за одна і в штопанні чого застосовується — знали точно лише військові. Цікавість, яка уподібнила мене до «дикого» військового туриста й дозволила розширити свій кругозір, одночасно завела у глухий кут мовчання, інформація ЗМІ виявилася поверховою й могла призвести до неприємностей. І щоб уникнути їх, вірогідно, нічого не вдалося б написати, як раптом на столичному книжковому ринку Петрівка на очі потрапила книжка М. Нікольського «Палубна авіація». А там — фото тієї самої НИТКА (саме таке правильне написання, це абревіатура, як підказали практики). І підпис: «Посадка Су-33 на аеродромі учбового центру морської авіації у м. Сочі,Крим».

Так ось де я був три дні! З вимогою не згадувати прізвищ і військових звань. З нескінченною перевіркою документів. З кількома проханнями селищного голови й погано стримуваною ненавистю військових до журналістів. І відчував, що мимоволі перетворююся на те, чим я не є і що найбільш точно можна визначити словами, винесеними в заголовок. Але якщо вже я був у «Сочі», то чому не відірватися? Отже...

Незрозумілого походження крила з написом «Купсь. Урюрю. А. С. Пушкин» у селищі Приморському за 12 км від Феодосії — теж чиясь колишня мішень?

Як ви там, лікарю?

Рік тому газети тієї ж спрямованості обійшла звістка про те, що військові йдуть назустріч таким, як я, й за платню доларів у двісті (за іншими даними — п'ятсот), з гарним гачком, запросто можуть покатати на бойовому літаку. Але й тут інформація виявилася невірною.

Льотчик (за домовленістю, без імені, віку й звання):

— Не було б проблем, але... Це з життя. Ти знаєш головний принцип нашого життя? «Авіація — це така організація, де рано прокидаються й пізно лягають; увесь день бігають й нічого не роблять; завжди поспішають і ніколи не встигають». Тепер на практиці. Рано лягати спати у квітучому віці ніхто не хоче. А підйом о третій ранку. У військовій їдальні (до речі, таких, як я, туди не пускають. —**Авт.**) ходить лікар і дивиться, як ти їси. Якщо у тарілці копирсаєшся — зніме з польотів. Але якому нормальному чоловікові охота жерти ледь не серед ночі? От і набиваєш защічні мішки як хом'як. А він ще й з погодою: мовляв, що таке льотчики? Висловлюватися не хочу... Терпіння маю залізне, але сказав я йому одного разу: покататися не тягне?.. А це заборонено до... Загалом, дуже суворо... Може, й писати про це не слід.

— Зійде за армійські байки...

— Ну дивись... В нас якраз політ був нічний. Я курсантові кажу: не метушись, тобі й так його зарахують, та й не потрібен він тобі зараз, короткий буде. А лікареві інше: одягай комбінезон, шолом... Хто там у темряві розбере?.. Піднялись у повітря. Я зробив пару бочок. Нічого складного, я виконував усі фігури вищого пілотажу. Питаю: «Як самопочуття, лікарю?» І чую, він вже захлинається. Все, пішли на посадку. А потім вимивати усе примусив. Знаєш, він дуже ввічливий став і такий шанобливий. Ми з ним друзі. Так ось, не ображаєшся, коли по-чоловічому?.. Тобі теж усе вимивати доведеться. І багатьом з таких, як ти.

Проте як найзвичайнісінький відпочивальник час тут провести можна, певно, краще, ніж на елітних курортах. Насамперед — тут немає розімлілих, п'яних і в спеку відпочивальників, що метушливо штовхаються в чергах по їдальнях з погано вимитими тарілками й ложками-виделками. Тут можна взяти комплексний обід і о 7-й ранку, і о 10-й вечора. Ось і салатик теж... І сто грамів... Усе без напрягу. Ціни? Ось деякі із «Затишку» й кафешки навпроти селищної ради: печеня — 4.50, котлета — 1.50, картопля-фрі — 1.50, салат — 1.00, пельмені від 2.00 до 3.00, кава від 70 коп. до 1 грн. А ось базарні: молода картопля по 1 грн., копчене сало — по 4 грн. і... та вже куди курортникові без цього! Пиво «Крим» — 1.30, «Оболонь», що дісталася вже й сюди, — 1.75. Пляшка сильногазованої лікувально-столової «Саки-КРИМ» тут — 75 коп., але у Михайлівці, і п'яти кілометрів звідси не буде,— вже 90. Втім, на базарі вибір не вельми великий. Особливо для їхнього величезного пляжу, практично безлюдного, що особливо дивно у розпал сезону, якщо порівнювати з ПБК. Та й розмови, правда, малоцивільні: «Сашо, це що, вертушка?» — «Ні, метеорологічний». — «А яка марка літака?» — «Ан». Але це, на мій погляд, усе-таки краще, чим п'яні матюхання платних пляжів знов того ж ПБК.

Сюди тепер уже легко дістатися від залізничного вокзалу у Сімферополі за чотири гривні. Тут, від вулиці Севастопольської, тричі на день на маршрутці за ту саму ціну повертаються до Сімферополя. Тут курортний збір становить 1 грн. 70 коп. І звідси можна з'їздити на десяток екскурсій так само, як і з будь-якої оздоровниці. Вже... І навіть хоч на заповідний Тарханкут. Коштуватиме 30 грн., закортить поплавати там з аквалангом —хвилина обійдеться у 5 грн. Можна до Євпаторії. Є до Нового Світу. Екскурсоводи, погрожуючи всілякими знижками й блатами, вважають, що Генуезька фортеця міститься саме там, а не в сусідньому Судаку. Як бачимо, непродумані досліди з ризиком для життя й дилетантство доповзли й сюди. Але що найголовніше — тут можна ходити селищем у будь-який час доби. Військові знищать будь-яку бійку на корені. Чи не тому мордобої тут значно рідші? Кайф не той... Влаштування, щоправда, проблема з проблем. Селище все-таки закрите. А отже, потрапляють сюди тільки родичі або друзі. У крайньому випадку друзі друзів. Але для гарної людини квартиру з холодильником і кольоровим телевізором здадуть за 10 гривень на добу.

Що, погано віриться? А я про інше думаю: чи надовго ця ліпота?.. Чи не стане вона тим, на що в лічені роки перетворився Південний берег: бруд, сміття, натовпи, дорожнеча...

Підранок

Бачив я на київському Андріївському узвозі годинник з МіГ-29. Триста гривень правили...

Льотчик: — Це зі списаних літаків. Хазяїна цікавлять тонни металу, які він зажене за валюту, ну а тим, хто зі зварюванням, —їм годиннички. Отак, скажімо, по тридцять годинників на десятках. Помножуєш?.. А годинники гарні. В мене самого такий. Але до мене він потрапив законним шляхом. З одного літака, переробленого на мішень, зняв. Чув про літаки-мішені?.. На них відпрацьовували зенітні комплекси. Залишаються такому останні -дцять годин ресурсу, льотчик доводить його на автопілоті. Потім замість льотчика у крісло кладуть лантух з піском за його вагою, радіокоманда — злетів! Збили його чи ні — я натискаю на кнопку ліквідації і — немає літака. Найстрашніші для мене були хвилини. Уявляєш? Такий красивий, розумний, а я, впоралися вони чи ні, сам... його... оцими руками...

А взагалі, ти знаєш, чим відрізняється планова таблиця польотів від незапланованої пиятики? Першу задумують величезну, а виконують маленьку частину. Або техніка зламалася, або погода зіпсувалася. Щоб повністю — найрідший випадок. А ось другу планують маленьку, а виходить... сам маєш розуміти. Ось тобі один з таких випадків. Мішень підняли, у повітрі збили, чому є підтвердження: зникла з локаторів. Я натис після цього кнопку самоліквідації, самописець усе записав. Усі вимкнули все що треба, поздоровили один одного, роз'їхалися, а за кілька годин пепеошники здійняли тривогу: у повітрі МіГ-17, на сигнали не відповідає...

Він розповідає так спокійно, немов і балачка ні про що, просто час у чеканні вбиваємо. А в мене перед очима мчить бойовий літак. Над горами його проводжають закоханими поглядами скелелази: «Ух ти, дає!..» Він з ревінням іде на бриючому над пляжами, й дітлахи мчать по гальці із запальним вереском, а підпилі дядьки презирливо зауважують своїм подругам у бікіні: «А, навчання... Нічого особливого... Це ж Крим...» Цілком вірогідно, що його ревуча тінь бігла низько над будинками одного з великих кримських міст, супроводжувана обуреними вигуками домогосподарок: «Ці вояки знахабніли!..»

Літак-убивця, на борту якого — ніхто.

— Вже пізніше ми більш-менш відновили картину: найвірогідніше, попадання у блок прийому радіокоманд. З цього моменту всі команди землі вже неможливі. Далі... Вже не мішень, а підранок пірнув на малу висоту, недоступну локаторам. Вийшло, що за всіма даними мішень збили. Але вона потім, мабуть, потрапила під висхідний потік повітря, її підтягло до трьохсот, але вже всі наші радіолокатори були вимкнені. І ось тут вона й потрапила під чергових з ППО. На якийсь короткий час... А потім — знов униз і далі — почала гасати за довільними курсами. По тривозі з Бельбека підняли два перехоплювачі, але... не виявили її. Тут, мабуть, зіграла злий жарт настанова: нижче 50 метрів не опускатися. Я літав так низько над водою, що бачив за собою буруни, — але від нас цього вимагали, чим раніше знайдеш американські крилаті ракети, тим більше шансів нашому кораблю вижити. Але ж у перехоплювачів цього не було! Ось і не побачили його. А далі?.. Підранок з'явився над селищем Орджонікідзе і влип у гіроньку неподалік від нього.

Народу збіглося — страх! Бойовий льотчик, не встиг катапультуватися, й ми усі, усе бачили й знаємо! Та чого? Героя йому! Посмертно!!!

— Ми приїхали, пояснюємо, що мішень це, не було й не могло там бути нікого, а нам голова селищної ради: «Я сам літав і знаю, яка це у хріна мішень!» Пам'ятник поставили — куди там! Але ж пам'ятник... мені. Бо цю мішень облітував я, отже, був останнім на її борту... Логічно?

— Щодо таблиці польотів я зрозумів, а от щодо чаркування...

— Про це писати не треба.

— А ви самі після публікації зможете довести, що йдеться саме про вас?

— Гм... Ну, дивись... Галас через цю мішень здійнявся миттю. Кадебешники там одразу, до самого Леоніда Ілліча дійшло!.. А ми ж нічого ще не знали, для нас її вже немає. Якраз нові звання одержали. Спиртне, звичайно, баранчик... А тут... Командир частини у відпустці, нас викликають, а я... з душком... серед великих генералів. Звичайно, всі це побачили. Але поки ми тут та там, поки те та се, кадебешники правильно перемкнулися на пе-ве-о, та й... генерал Т. дуже мене поважав. Так навіть стягнення не оголосили. Але відтоді, як тільки мішень у повітрі, поруч чергували два винищувачі, щоб від гріха подалі. А загалом де будеш, там знай: наші недобиті мішені стояли, а може, й досі стоять, у Шкільному — МіГ-21, піонертаборі ім. Титова й Євпаторії — по МіГу-17, в Озерному теж... Щоб ніхто локшину тобі не вішав.

Ми травимо байки в маленькому напівтемному холі готелю «Космос».

— До речі, за нашою технологією відбувалася безпілотна посадка «Бурану». Не знаю, можна вже про це чи ще ні...

Я тим більше не знаю, мій досвід з іншої сфери: ось вийдемо зараз на повітря й немов потрапимо в гарячу, суху, сліпучої білості вату спекотливого дня. А виходити треба, не відкрутишся. М. І. Валько, голова тієї селищної ради, яка усе-таки не Сочі, а Саки-4, про всяк випадок потрібен мені як алібі.

* * *

Зріст його — метрів зо два. Масивний і голосом поважний.

— Який підрозділ?

Відповідаю, що з газети. Він довго крутить у руках посвідчення про відрядження і нарешті припечатує: «Не можу я його відмітити. Тут написано Республіка Крим. А ти куди прямісінько потрапив? Вилежуєтесь тут по два тижні за государів кошт! Зранку завтра прийдеш!»

Південня попереду, випечена вже, хоч до осені далеко, трава селища, розпечені бетонні багатоповерхівки, в яких не живуть — мучаться від вару люди. В очах миготить від ледь не суцільної «камуфляжки», але не такої, балахонами, як на любителях риболовлі, а мов уліплої на широких плечах. Хоча знаків розрізнення не помітно. Втім, на декому все-таки є... Вода... Одна думка у такі дні — про вологу. Пити її зараз не можна, хвилин за тридцять перетворишся на роздутий бурдюк, рухи якого ще за півгодини стануть утрудненими і все закінчиться важким сном з кошмарами. Уривок з балачки двох військових, що восьмерять на старих «Українах»: «Та написав я вже план. Перше питання — заняття з особовим складом».

— Хлопці, де тут води прохолодної попити можна?

— Відпускник?.. Пива краще візьми випий. А води — з будь-якого крана. В нас тут чотири свердловини. Глуши сміливо. Ні, працюють не всі. Півтори. Запчастини для інших треба брати в Омську, а це дорого. От кажу й ці вийдуть з ладу, я тобі обов'язково скажу: на вино переходь.

Другий їздець спльовує на курний бетон:

— Півтори... Тут років сім тому гаряча вода була завжди. В мене двоє дітей, так у піску за день вивовтузяться, жінка їх у ванну і — спати. А це ось... дожилися. Раніше усе лихо йшло від Москви, а тепер — від Києва...

...А ввечері у готелі — чергова перевірка документів і ще низка запитань, з яких зрозуміло: не дуже мені вірять. «Що, на велосипеді з самої столиці?» — «Мене по всьому Криму про це питають». — «Тоді звідки, якщо паспорт київський?» — «Маю добрі стосунки з сімферопольським велотреком». — «Куди йти завтра збираєшся?» — «Ваш голова хоче поговорити. А потім — як вийде». І не збрехав, а на душі неприємно... «Вікно можна відчинити, провітрити на ніч?» — «Москітів напустиш». А в номері, заклеєному дівками без нічого чи вагітними, — духота невимовна. Через неї стає ще прикріше, що доба не наблизила мене до мети ані на крок. Була б хоч половина з цих... живою...

Дмитро КОНОВАЛОВ.

Фото автора.

(Далі буде).

У таких будинках Саків-4 під час літньої спеки не жити, а мучитися.

Тяжка ноша для легкої промисловості

АКТУАЛЬНО

На Луганщині можуть зупинитися підприємства легкої промисловості. Одна з причин — відплив кваліфікованих кадрів. На тіньових фабриках Харківської області швачкам платять майже в десять разів більше.

У центрі Луганська є фірмовий магазин, де можна купити продукцію місцевих фабрик швейної, взуттєвої, трикотажної промисловості та корсажного виробництва. Речі тут продають гарні, такі, що відповідають вимогам світових стандартів. Відповідно, й ціни високі. Частина населення, яка розуміється на якості пошиву виробів і тканинах, з яких їх виконано, воліє купувати одяг тут. Але здебільшого серед луганців і мешканців області попит має так званий харківський товар. Вартість виробів така низька, що часом дивуєшся. За сто гривень, наприклад, можна повністю екіпіруватися літнього сезону, разом із взуттям. А товари місцевого виробництва такого підвищеного попиту не мають. Це поглиблює і так надто складне становище тамтешніх фабрик.

Легка промисловість у Луганській області — дуже важлива частина господарського комплексу, хоча питома вага в обсязі товарної продукції, яку виробляють тут, у неї незначна — лише 0,7 відсотка. Розвиток цього сектору економіки має значення для регіону ще й тому, що напряму пов'язаний з реструктуризацією вугільної галузі. На Луганщині працює спеціальна (і поки що єдина в Україні) програма зі створення робочих місць у легкій промисловості для тих, хто поповнив армію безробітних унаслідок закриття шахт. Попри певні труднощі в питаннях фінансування, програма виконується. Створено нові підприємства, проводиться технічне переозброєння старих виробництв, відкрито їх ще у сімдесяті роки.

Маючи статус пріоритетної, легка промисловість регіону останні чотири роки постійно розвивалася, щороку давала приріст виробництва на 30 і більше відсотків. Але нинішнього ситуація різко змінилася в гірший бік. Як головні причини розглядають дві.

Середня зарплата працівників галузі становить сьогодні 230 гривень. Найбільша — на швейному підприємстві «Стиль» — 360 гривень. А щодо інших виробництв, то трудівники можуть заробити тут у кращому разі 200 гривень. І жодних райдужних перспектив на підвищення зарплати вони не мають. Тонкосуконного комбінату вже немає: за рішенням арбітражного суду підприємство ліквідовано. Трикотажна фабрика «Лутрі» працює слабо, переживаючи реструктуризацію виробництва, але про технічне переозброєння поки що точаться лише розмови. Вже два роки стоїть колись потужна Рубежанська панчішна фабрика, перебуваючи в стані банкрутства. За останні роки підприємство кілька разів змінювало власника, але досі не може вийти з економічного глухого кута. Докладає максимум зусиль, щоб утриматися на плаву, взуттєве виробництво. І тільки фабрика «Грація» одне з небагатьох виробництв, що має прибуток.

Поки що ще може заявити про свою стабільність швейне підприємство «Стиль», хоча порівняно з минулим роком тут уже відбувається падіння обсягів виробництва, і найближча перспектива швейників непередбачувана. Спостерігається також дефіцит кваліфікованих робочих кадрів, причому йдуть найкращі. Причина — низька заробітна плата і борги підприємства перед своїми працівниками. До речі, борги у зарплаті в легкій промисловості області становлять півтора мільйона гривень. Половина з них — це заборгованість минулих років.

Залишаючи рідні підприємства, працівниці не приховують, що прагнуть поїхати на заробітки до Харкова. Як вони розповідають, навколо найпотужнішого в Україні оптового ринку створено десятки підпільних фабрик, які виготовляють увесь дешевий ширвжиток. Тільки за один тиждень тут можна заробити 500 гривень, щоправда, за умови роботи 12—14 годин на добу. Інакше кажучи, за сім днів жінка отримує вдвічі більше від того, що вона заробляла за цілий місяць легальної роботи. Задля високої зарплати жінки йдуть на те, що живуть у дуже поганих побутових умовах і просто гублять своє здоров'я.

Одне слово, замкнене коло: немає обсягів продукції, бо немає робочої сили, немає робочої сили, бо немає зарплати, а зарплати немає, бо немає обсягів продукції.

У зв'язку з тим, що парламентарії невчасно розглянули й ухвалили Закон України «Про особливості державного регулювання підприємницької діяльності у сфері виготовлення експорту-імпорту дисків для лазерних систем зчитування», з нашого ринку йдуть зарубіжні партнери. Луганській області, наприклад, це загрожує досить серйозними проблемами, зокрема, легкій промисловості. Швейні фабрики співпрацювали з американцями і доволі успішно. Довгострокові контракти давали змогу працювати стабільно і з прибутком. А оскільки майже всі підприємства галузі здебільшого жили за рахунок давальницької сировини і замовлень, то після того, як іноземний партнер пішов, 50 відсотків усіх виробництв можуть зупинитися і п'ять тисяч осіб стануть безробітними. Причому це реально. Навіть у разі, якщо фабрики працюватимуть на своїй сировині, тієї ж високої якості, реалізувати продукцію буде вельми проблематично. Внутрішній ринок, скажемо відверто, не зможе спожити якісну, але дорогу луганську продукцію. Потрібні нові ринки збуту в далекому зарубіжжі, де товар затребуваний.

Алла АНТИПОВА.
Луганськ.

ФОТОФАКТ

Боцман рефрижераторного судна «Слава героям» акціонерної рибопромислової компанії «Антарктида» Віктор Головатюк перевіряє вантажопідйомні механізми перед виходом на промисел.

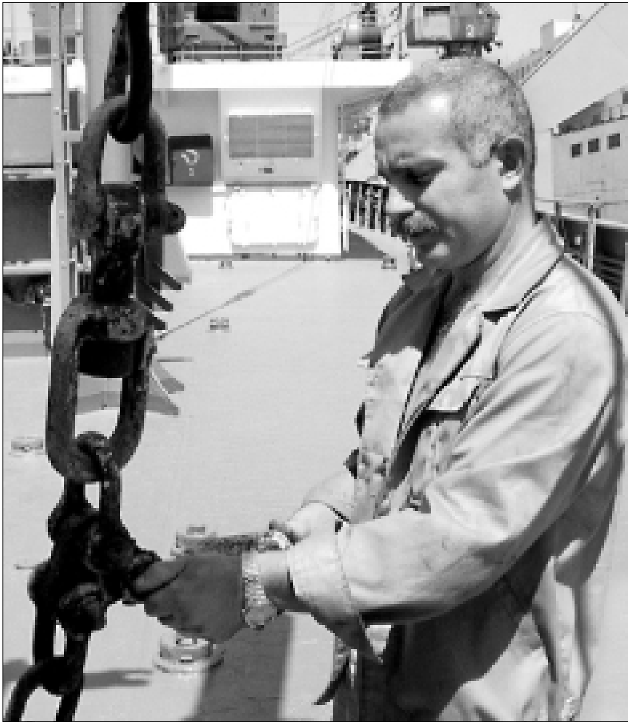
Фото Олександра СЄРОГО (Укрінформ).

Боїмося слова «завтра»

Чернівецьке локомотивне депо завжди славилося трудовими династіями. У профкомі підрозділу досі зберігається папка зі списками родин, які працювали в колективі. Їх тут десятки. Батьки приводили сюди на роботу своїх дітей, онуків, так само чинили й діти, коли заводили власні сім'ї.

Потрапити в депо було непросто. Кандидат у локомотивники мав бути працьовитим, порядним і освіченим. Тому тут ніколи не було анонімників, скаржників, підлабузників. А трималися одного місця з тієї простої причини, що в депо добре платили, споруджували власне житло, давали змогу підвищувати освітній рівень. Кожний четвертий працівник мав вищу освіту. Сприяли цьому й пільги.

Усі працівники ще з часів, коли залізницею керував ставленик Сталіна Лазар Каганович, мали право раз на рік безплатно поїхати в будь-який куточок Радянського Союзу. А ще премії та тринадцята зарплата, безплатне паливо на зиму, пільгове харчування у своїй їдальні, безплатне лікування у власній поліклініці та шпиталі.

Це далеко не весь перелік усіх благ, що манною з неба сипалися на тодішніх локомотивників. Вони й тепер живуть краще за інших. Середня зарплата тут — 500 гривень. Машиністи одержують вдвічі більше. Вугілля на зиму профком відпускає за півціни. Можна одержати й недорогу путівку в санаторій або будинок відпочинку, бо депо робить спеціальні відрахування зі своїх доходів у фонд соціального страхування.

Та останнім часом кадри почали «відпливати» з колективу. Меншає і трудових династій. Я попросив прокоментувати ці небажані тенденції людину, яка віддала праці в локомотивному депо тридцять шість літ, — слюсаря з ремонту контрольно-вимірювальних приладів Сидора Дмитровича Пентеляка.

— Я тут змолоду, — почав розповідь ветеран. — Прийшов сюди після закінчення залізничного профтехучилища з дипломом помічника машиніста. Але за спеціальністю не працював жодного дня. Не було вакансій. Усі тоді рвалися водити поїзди. Влаштували мене в ремонтний цех, навчили лагодити контрольно-вимірювальні прилади. Точніше не всі, а швидкостеміри. Це дуже відповідальний вузол. Його ще на нашому жаргоні називають «чорним ящиком» тепловоза. Опанував цю професію «на зубок». Можу з зав'язаними очима розібрати й скласти швидкостеміра. Водночас здобув ще одну спеціальність — годинникаря. Адже в швидкостемірах є годинники, і їх треба лагодити.

У локомотивному депо працювала моя дружина. Бухгалтером. А привів її сюди батько, який багато літ кочегарив на паровозі. Проситься в депо й один із моїх синів. Наше начальство сказало, що бере хлопця. Але я переживаю за нього, як, власне, й за всю нашу родину. Депо потрапило в патову ситуацію. Кілька років тому нас відрізали від відомчої котельні. Взимку цехи й підсобні приміщення не опалюються. Потерпають від цього передусім ремонтні зони. Слюсарі змушені працювати в рукавицях. А хіба в такому стані належно відремонтуєш швидкостемір чи інший складний вузол? Ми й звернулися до керівництва Львівської залізниці з проханням профінансувати будівництво нової котельні. Нас спершу підтримали. Але невдовзі дали зрозуміти, що коштів не виділять.

Коли ми почали говорити з начальством суворіше, воно пригрозило нам, що ліквідує депо, мовляв, нема в ньому потреби. Я вважаю, що це безвідповідальна заява. Депо аж ніяк не можна скорочувати.

Ніби передчуваючи, що нас таки закриють, пішла з роботи моя дружина. Боюсь я й за сина. Чи матиме він у нас перспективу? Про себе поки що не думав. Але на душі неспокійно. Чому благополуччя людини має залежати від примх чиновника?

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

ФОТОФАКТ

Недавні атмосферні явища курортний сезон у Криму не зіпсували. Пляжі і за штормової погоди були заповнені «під зав'язку». З початку сезону на півострові уже відпочили 3,2 мільйона чоловік. А до осені очікується приїзд іще 1,8 мільйона відпочивальників, на яких чекає лагідне море. Температура повітря і води встановилась практично однакова — близько 25 градусів.

Фото Сергія СВЄТЛИЦЬКОГО.

ВІСТІ З КРИМУ

Для спокою відпочивальників

У Криму триває комплексна оперативно-профілактична обробка території, під час якої виявлено понад 60 злочинців. «Зачистку» здійснюють співробітники ГУ МВС України в автономії і додатково залучені сили міліції з інших регіонів держави, зокрема 90 оперативників із Києва та бійців підрозділу «Беркут».

Нещодавно підрозділ спеціальних моторизованих частин міліції поповнили новобранці — воїни військової частини 3009, які пройшли необхідну підготовку і здобули навички охорони громадського порядку. Воїни-правоохоронці несуть службу за посиленим варіантом: щодня у дві зміни понад тисячу солдатів і офіцерів внутрішніх військ залучено і в спільних зі співробітниками міліції, і в самостійних заходах профілактики правопорушень та посягань на злочини.

Чергова обробка півострова не пов'язана із загостренням оперативної обстановки, яка за останні півроку тут значно поспокійнішала: збільшилося розкриття злочинів, на чверть скоротилася їх кількість у громадських місцях. Отже, безпеку відпочивальників гарантовано в усіх куточках курорту. Посилено увагу в Ялті, Алушті, Бахчисараї і в селі Попівка Сакського району, де в розпалі міжнародний молодіжний фестиваль «неформалів» «Казантип», проти проведення якого, до речі, категорично виступає начальник ГУ МВС України в Криму Микола Паламарчук.

Характерно, що правоохоронці десятками одиниць вилучають у населення і приїжджих зброю і боєприпаси. За всіма фактами порушено кримінальні справи, власників зброї взято під варту. Крім того, триває безстрокова боротьба проти наркоманії. Лише останнім часом вилучено майже 240 кілограмів наркомісних речовин, 16 кг дурманного зілля, виявлено 35 фактів його збуту, а також 6 порушень продажу медпрепаратів у аптеках і лікувальних закладах.

Порушено в Криму й 13 кримінальних справ, пов'язаних з торгівлею людьми. Зокрема, на околиці Сімферополя міліція викрила стриптиз-клуб, який надавав послуги через Інтернет.

Вертольотом в Ялту

Регулярні пасажирські вертолітні рейси маршрутом Сімферополь—Ялта почали здійснювати авіакомпанія АРП-410 і кримське державне підприємство «Універсал—Авіа».

Його керівник Олександр Ковтун каже, що 25-хвилинні польоти раз на день виконуються на Мі-8, який вміщає 20 пасажирів.

Цей авіарейс — один зі складових експерименту збільшення авіаперевезень в Україні — допомагає пасажирам, що прямують з сімферопольського аеропорту в Ялту, спростити процедуру перетину кордону.

— Регулярність рейсів на висоті пташиного польоту залежатиме від їх попиту, — каже командир екіпажу експериментального маршруту, заступник командира авіаційного загону «Універсал—Авіа» Олександр Гетьман.

Він вважає Крим найкрасивішим місцем у світі, тож переконаний: після так званого «економічного обльоту» попит на «чарівліві рейси вертольотом» дасть можливість невдовзі відкрити їх до Алушти, Євпаторії, Судака, Севастополя і Феодосії.

Робочий круїз

Кораблі феодосійської суднобудівної компанії «Море» відправили в рейс навколо Європи друге з трьох замовлених великим голландським тур-оператором швидкісних пасажирських суден на підводних крилах «Восход 2М FFF». У Амстердамі, на маршрутах Північного каналу вже місяць працює первісток нової серії кримських суден.

Керовані екіпажем з двох моряків, вони беруть на борт до 80 пасажирів, мають найсучасніше навігаційне устаткування, можуть розвивати швидкість до 65 кілометрів на годину навіть у вузьких каналах, відповідають усім європейським стандартам.

Це успішно довели також три «Восхода-2», виготовлені феодосійцями для голландців раніше. Нині спеціалісти компанії «Море» працюють над проектами нових суден, адже до перспективного співробітництва інтерес виявлено обопільний.

Добірку матеріалів підготував Віктор ХОМЕНКО.

Смугасті моделі дзижчали, працювали і не кусали

(Початок на 1-й стор.).

І ось ярмарок. Який без перебільшення нагадував розтривожений вулик. Продавці закликали скуштувати меду, розхвалюючи його на весь голос. В чергах сперечалися, який мед краще і з якого регіону. До слова, представлені були практично всі області України. Хтось давав поради про те, як краще його зберігати чи перевіряти якість, який корисний пилок та як використовувати прополіс. Загалом, як і на будь-якому ярмарку, було гамірно й весело. Створювала настрій й легка музика. Щоправда, шкода, що не в живому виконанні. Особливої пікантності святу додавали бджоли, які з висоти свого бджолиного польоту спокійно спостерігали за людьми. Або виступали моделями. Подіумом для них були спеціально сконструйовані скляні міні-вулики. Отож всі бажаючі без проблем могли спостерігати за їхньою працею. Причому, не ризикуючи бути покусаними. Принаймні, цього дня вони були всім задоволені. Власне, як і люди. Покупці — вдалою покупкою, продавці — виторгом. І всі — в очікуванні наступного подібного дійства, яке проходить двічі на рік. А цього року можливо й втретє — приблизно у вересні.

Богдан ДОВНИЧ.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Вгамувати духовну спрагу

ТЕНДЕНЦІЇ

З вікопомних часів Сумщину осявав ореол духовності. Його сяйво впродовж століть підтримували такі велети духа, волі і шляхетності, як Петро Калнишевський, Дмитро Бортнянський, Максим Березовський, Павло Грабовський, Никифор Онацький, Іван Харитоненко, Давид Бурлюк, Олександр Олесь, Іван Багряний, Остап Вишня, Іван Кавалерідзе... Залишена ними спадщина — любов до Вітчизни, мужність і честь, шедеври мистецтва, зведені за їхні кошти величні храми, музеї, лікарні — стала надбанням не тільки українців.

На жаль, нитка, що зв'язувала нас із цими духовними лицарями, стає дедалі тоншою, а незабаром може обірватися зовсім і назавжди. У більшості сьогоднішніх нащадків тих, кого сучасники по праву вважали Совістю і Честю епохи, свої цінності, герої, уподобання. Дум високе поривання з молодих незміцнілих душ намагаються вибити представники владної чиновницької касти всіх рівнів — від обласних керманичів до їхніх «васалів» нижче за рангом.

Вважаєте, перебільшую? Якби ж то.

Похід за духовністю вони розпочали із сумських кінотеатрів. Перший від рук владних корсарів тихо спочив у Бозі кінотеатр імені Шевченка, що в самісінькому центрі міста. Відтоді в нічному клубі «Фортуна» духовну спрагу сумчан частенько вгамовують напівроздягнені похітливі дівки.

Майже одночасно наказав довго жити і найбільший кінотеатр обласного центру — «Сучасник», мов за помахом чарівної палички, переобладнаний в оптовий склад запчастин, автомагазин і потужну ремонтну майстерню. За ними безславно склали свої кінематографічні повноваження «Псел», «Супутник», «Жовтень». Не набагато довше пережив їх і «Оріон», в якому облаштували «ГАЛС-банк».

Відтак у 300-тисячному місті залишилося лише два кінотеатри. Аналогічно відійшло в небуття чимало дошкільних закладів, спортивних клубів. Замість них засяяла неонами незліченна кількість банків, барів, ресторанів, нічних клубів і... 17 (!) ринків. Гуляй, душа, досхочу!

А поряд з ними, через брак приміщень, у запасниках Сумського художнього музею імені Н. Онацького (в ящиках і коробках) припадають пилом шедеври світового мистецтва — старовинні французькі і персидські килими, гобелени, унікальна колекція фарфору XVII—XIX століть (усього понад чотири тисячі предметів!). Та це анітрохи не хвилює місцевих можновладців. Там, де заради надприбутків сповідується плебейське «вина і видовищ», немає місця Калнишевським, Ольжичам, Грабовським. Там плюндрується і честь, і совість, і милосердя, і мораль.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Владислав ЖМУРКОВ.
Суми.

О земле таврійська, митців даєш ти...

Доктор філологічних наук, завідувач кафедри українознавства Херсонського державного педагогічного університету Ярослав ГОЛОБОРОДЬКО досліджує духовну культуру Таврійського краю. Він став основоположником нового наукового напряму, що дістав назву таврієзнавство. У 1999 році наша газета перша розповіла читачам про цю дослідницьку течію, твори та наукові здобутки молодого вченого. Нині він продовжує досліджувати свій край, популяризувати відомості про нього:

«З-поміж численних місій, що їх століттями здійснювала Україна в загальнолюдському цивілізаційному просторі, виокремлюється одна, особлива — збагачення світу неповторними талантами, непересічними особистостями, унікальними феноменами.

Чимало митців європейського та світового рівнів народилися на терені сучасної Херсонщини. У різних куточках сотні тисяч людей читають написані ними книжки, вивчають їхню спадщину в школах, коледжах, університетах різних профілів. Видатні краяни стали гордістю української та інших національних культур, невід'ємною часткою нашого духовного буття.

На херсонській землі народився вчений Дмитро Овсянико-Куликовський — доктор філології, професор, автор численних мовознавчих і літературознавчих праць, монографій, мемуарист, відомий на початку XX століття культурний і громадський діяч, один із класиків тодішньої гуманітарної думки, якого за визначні наукові досягнення 1907 року було обрано почесним академіком Санкт-Петербурзької Академії наук.

У степовій Таврії, в Каховці, народилася й зростала ще одна яскрава постать — живописець, графік, плакатист, фотомитець, письменник і педагог Михайло Жук, який залишив помітний слід в українській художній культурі першої половини XX століття. Тавріець М. Жук, викладаючи в Чернігівській духовній семінарії, мав вплив на формування світогляду Павла Тичини.

У Херсоні з'явився на світ і сформувався визначний письменник, журналіст, публіцист і редактор, один із фундаторів вітчизняної пригодницької та науково-фантастичної романістики Григорій Адамов. Його книжкою «Таємниця двох океанів» захоплювалося не одне покоління читачів.

Наприкінці XIX століття в таврійському селі Чаплинцях народився драматург Микола Куліш, п'єси якого («Народний Малахій», «Мина Мазайло», «Патетична соната», «Вічний бунт», «Маклена Граса») залишаються вершиною світової художньої культури. На початку 30-х років XX століття німецький письменник Ф.Вольф, переклавши Кулішеву драму «Патетична соната», охарактеризував її як «донині найбільший витвір української драми» і підкреслив, що цей твір «можна порівняти у світовій літературі лише з такими драматичними шедеврами, як «Фауст» і «Пер Гюнт». Отож М. Куліша було поставлено в один ряд із Й.-В.Гете та Г. Ібсеном.

Неподалік, у Каланчаку, в останні роки XIX століття народився Іван Дніпровський — відомий український поет, прозаїк і драматург 20-х — початку 30-х років XX століття, який увійшов у «велику» літературу насамперед своєю психологічною драмою «Яблуневий полон», де глибоко й проникливо осмислив трагедію нації періоду національно-громадянської війни.

Таврійська земля дала світові одну з найзагадковіших мистецьких постатей XX століття — поета-реформатора, інтелектуала-експериментатора, засновника «поезії без берегів» Олексія Кручьоних, фундатора чи не найскладнішої поетичної течії в європейській та світовій авангардній культурі.

У Херсоні з'явився на світ, навчався й почав свою літературну діяльність поет, прозаїк, публіцист і драматург Борис Лавреньов, апогей творчості якого припав на 20-ті роки XX століття. Його оповідання «Сорок перший», повісті «Гравюра на дереві», «Сьомий супутник» — серед найяскравіших художніх надбань російської літератури. А фільм Г. Чухрая «Сорок перший», поставлений за оповіданням Б.Лавреньова, був номінантом Канського кінофестивалю 1957 року: одержав спеціальну премію за оригінальний сценарій, гуманізм і високу поетичність.

У XX столітті мистецький та інтелектуальний потенціал краю продовжував плідно розвиватися.

Тут народився один із найкращих українських акторів Микола Гринько. Особливого визнання набула його діяльність у кіно. Інтелектуально-філософські фільми Андрія Тарковського «Солярис», «Дзеркало», «Сталкер», в яких він знімався, стали явищем світового значення. А фільм-шедевр «Андрій Рубльов» з актором-херсонцем — одна з найкращих стрічок світового кінематографа.

З Херсонщини почався також життєвий шлях і митців Сергія Бондарчука та Євгена Матвєєва. Їхні фільми, кіногерої вже багато років немовби живуть поруч із нами своїм самостійним життям і давно стали важливою часткою національної та пан-національної художньої свідомості.

В Олешках, теперішньому Цюрупинську, народився відомий письменник другої половини XX століття Костянтин Кудієвський — автор оповідань, повістей, романів, кінодраматург, який активно розвивав романтичний струмінь у літературі, за що критики охрестили його представником «школи Олександра Гріна» у сучасній прозі.

Митці, пов'язані з таврійською землею, своїми художніми та духовними ідеями помітно впливають на світ, на його інтелектуальний розвій та гуманістичне піднесення».

НА ЗДОБУТТЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРЕМІЇ

Гідні відзнаки, бо повертають людей до життя

Нещодавно було опубліковано список робіт, висунутих на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки за 2002 рік. У цьому переліку звернув увагу на роботу, що представляв Інститут невідкладної і відновної хірургії АМН України з Донецька (директор інституту професор Володимир Гусак): «Розробка та впровадження нових методів діагностики і раннього хірургічного лікування глибоких опіків та їх наслідків».

Актуальність роботи обумовлена зростанням тяжкості опікового травматизму внаслідок виробничих техногенних аварій і катастроф. Інститут, що представив роботу на здобуття Державної премії, — наймолодший в Україні. Йому лише три з половиною роки. Але Донецький опіковий центр, включений у його структуру, існує більш як 40 років і відомий не тільки в нашій країні, а й за рубежем.

Ще один яскравий приклад — успішне лікування 15 гірників, що постраждали під час вибуху метану і вугільного пилу на шахті «Краснолиманская» у 2001 році.

Запорукою успіху комбустіологічної служби Донецької області, про що свідчать показники лікування хворих, є практичне використання розроблених в інституті нових технологій ранньої діагностики і хірургічного лікування обпечених. Другим не менш істотним чинником успіху, на мій погляд, є наявність у Донецьку висококваліфікованих лікарів-комбустіологів і пластичних хірургів, а також підготовка кадрів, що проводиться на базі ІНВХ співробітниками кафедри шпитальної хірургії з курсом комбустіології медуніверситету (завідувач курсу професор Е. Фісталь).

Спільними зусиллями вчених і практиків розроблено нові способи і розширено арсенал методів пластичної хірургії, створено банк трансплантатів, відкрито нові галузі і реалізовано принципово нові підходи до лікування глибоких опіків (декомпресивні операції, ранні некректомії із закриттям ран ксенодермотрансплантатами, аутодермотрансплантатами, комбінована пластика чи проведення хірургічної реваскуляризації ушкоджених тканин), ліквідації раньових дефектів і післяопікових контрактур шляхом проведення дермотензії. Усе це дало змогу зменшити частоту розвитку ускладнень удвічі, знизити летальність у дорослих на 30 відсотків, а в дітей — у 2 рази. Впровадження розроблених методів дає щорічний економічний ефект близько 4 млн. гривень.

Результати проведених досліджень і нововведень дали змогу підняти рівень допомоги хворим з опіками та їх наслідками у провідних центрах України до рівня опікових центрів і відділень пластичної хірургії західних країн (США, Великої Британії, Франції, Канади).

Як фахівець у цій області, вважаю цілком заслуженим присвоєння Державної премії України групі комбустіологів і пластичних хірургів за розробку і впровадження новітніх технологій і ранніх хірургічних методів лікування найтяжчої категорії хворих.

І. БІЖКО,
заслужений лікар України, лауреат Державної премії України, доктор медичних наук, професор, науковий керівник Дніпропетровського опікового центру.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Тут був гірник... до нашої ери

У селі Новозванівці Перевальського району Луганської області знайдено стародавнє поховання гірника, датоване пізнім бронзовим століттям. Археологи оцінюють свою історичну знахідку як унікальну на території Східної Європи.

Другий сезон експедиція під керівництвом кандидата історичних наук, завідувача науково-дослідної лабораторії Донбаського гірничо-металургійного інституту та Інституту археології Національної академії наук України Юрія Бровендера проводить розкопки на комплексі так званого Картамиського археологічного мікрорайону, до якого входять гірничі виробки підземного характеру, відкритого типу виробничий майданчик (майстерня з переробки мідної сировини) та поселення стародавніх гірників. За визначенням учених, комплекс належить до XIV—XIII століття до нашої ери. На території Східної Європи це єдина пам'ятка, що чудово збереглася, і це дає змогу не тільки проводити розкопки, одержуючи правдиву інформацію, а й, як сказав Бровендер, музеєціювати її.

Останки людини лежали в кам'яному ящику, складеному з плит мідистого піщаника, біля голови стояла посудина зі шматочками сульфідів міді. Характер поховання свідчить про соціальний статус прадавньої людини. Вчені вважають, що, мабуть, це був глава клану гірників, тому до його особи виявлено такі почесті. Простих робітників ховали за межами кургану.

Ректор Донбаського гірничо-металургійного інституту професор Володимир Дорофєєв вважає, що на той час у цих краях видобували тисячі тонн руди, але оскільки печі з переробки не знайдено, сировину, очевидно, вивозили і продавали в інші, більш розвинені країни. Одне слово, вже тоді Донбас торгував дарами своєї землі.

Алла АНТИПОВА.

Кредит під два відсотки річних — не жарт, а можливість отримати квартиру

Нещодавно банк «Аркада» розпочав реалізацію нової програми кредитування житлового будівництва. Тепер кожен громадянин України може отримати довгострокові позики для придбання нової квартири, сплачуючи за користування ними від 2 до 4% річних! Так, це не жарт, а реальність. «Аркада» і так надає сьогодні кредити під найнижчі на ринку відсотки — 10,5. І от — нова послуга. Розповідає провідний менеджер відділу із залучення коштів населення банку «Аркада» Олена МОРОЗ.

Суть нової програми полягає в тому, що клієнт відкриває депозитний рахунок і впродовж трьох років накопичує на ньому певну суму. Як правило, вона становить 30% вартості квартири, що її людина хоче придбати. Сплативши протягом трьох років 30% вартості майбутньої квартири, клієнт отримує пільговий кредит під 2 або 4% річних на решту вартості квартири (рівень відсотків залежить від того, який вид вкладу обирає клієнт).

Є й істотна деталь: кредит можна отримати і на придбання квартири у «Київміськбуді» (тобто на первинному ринку житла), і для купівлі будь-якої іншої квартири (тобто на вторинному ринку житла). Отже, клієнтові надається максимально широкий вибір житла.

Якими можуть бути схеми отримання кредиту?

Перша — це внесок із обов'язковим поповненням. Його умови: за три роки клієнт має накопичити на відкритому в банку рахунку суму, адекватну 30% вартості квартири, яку має намір придбати. Після цього він отримує кредит під 2% річних. У цьому разі на вклад додатково нараховується 1,5% річних, а всі розрахунки за вкладами ведуться у спеціально-розрахункових одиницях — ОдІнах (за курсом на день внеску; приміром, сьогодні цей курс становить 1672 грн. 3 коп. за 100 ОдІнів). У банку підкреслюють, що це захищає кошти вкладників від інфляції гривні та цінових коливань вартості квартири.

Друга схема — внески без обов'язкового поповнення. Якщо клієнт обирає цю схему і робить перший внесок, який становить менше 30% вартості обраної квартири, далі можна поповнювати свій вклад будь-якими сумами у зручний час. Але у цьому разі річний відсоток на такий депозит нараховується в розмірі 1, а не 1,5%, як це відбувається за першою схемою. Крім того, за кредит клієнт сплачуватиме 4% річних, а не 2, як це було за першою схемою.

Фото Сергія КУЗНЄЦОВА (Укрінформ).

Яку схему доцільніше обрати? Якщо клієнт упевнений, що він кожного місяця зможе вносити певну суму, звичайно, зручніше зробити внесок з обов'язковим поповненням. Кредит в результаті обійдеться йому набагато дешевше.

Але в будь-якому разі ця програма вигідна для клієнта, оскільки сьогодні банки дають кредити під 20—30% річних.

Програма дає можливість узяти участь у ній практично кожному, адже прописка для цього не потрібна — достатньо бути громадянином України, однак вік не повинен перевищувати 50 років.

У банку впевнені у перспективності нової послуги. **По-перше**, програма розрахована переважно на молодих людей, які сьогодні не мають достатньої суми, щоб зробити перший внесок. **По-друге**, «Київміськбуд» та «Аркада» пропонують сьогодні найбільший на столичному ринку нерухомості вибір первинного житла і за плануванням, і за місцем розташування.

УНІАН.

Дбають про резерв і сподіваються на успіх

Футбол. Після виснажливого поєдинку з клубом «Левський» у третьому кваліфікаційному раунді Ліги чемпіонів в аеропорту столиці Болгарії журналісти змогли спокійно поспілкуватися з президентом ФК «Динамо» (Київ) Ігорем Суркісом. Був серед них і спеціальний кореспондент «Голосу України».

— Для мене як для президента клубу, так само як і для Олексія Михайличенка як головного тренера, ці змагання Ліги чемпіонів — дебют, — почав розмову Ігор Михайлович. — Тому я переживав як ніколи. Сказати, що я задоволений результатом, — мало. Я —щасливий. У роздягальні після матчу я подякував хлопцям передусім за виявлений ними характер. Не можна сказати, що наша команда грала красиво, комбінаційно, а ось волю до перемоги продемонструвала. Сьогодні це була команда, яка відроджується і, сподіваюся, виступатиме в Лізі чемпіонів.

Ми виграли у надважкій боротьбі. Ви чудово розумієте: коли зі складу випадають відразу шість провідних виконавців, то кого б ти не придбав, щоб не робив, ця команда все одно приречена швидше на поразку. Але у нас амбіційні футболісти. Перед грою я їм сказав: «У вас є шанс виявити себе з найкращого боку». Цим шансом багато хто з них скористався.

— Либонь, боротьба за хорватського захисника Горана Саблича була жорсткою?

— Вона була просто виснажливою. Я не перебільшую, але придбання Саблича стало найважчим з точки зору досягнення позитивного розв'язання цього питання в історії трансферної політики нашого клубу. Річ навіть не в трансферній ціні на цього футболіста (а вона поки що найвища в історії київського «Динамо»). Гроші в цій ситуації не грали вирішальної ролі. Нам треба терміново вирішувати проблеми, що несподівано постали в команді внаслідок травм провідних виконавців.

Справді, на Саблича претендувало багато іменитих клубів, зокрема італійських. Скажімо, скаути «Мілана», які свого часу організували перехід до цього клубу Андрія Шевченка, переконували керівництво, що хорват — це саме той гравець, котрий конче потрібний «Мілану»...

У якийсь момент нашого спілкування з цим футболістом мені вдалося переконати його в тому, що наш клуб — саме той, який дасть йому велике майбутнє у футболі.

— Мабуть, на цьому трансферні потуги «Динамо» не припиняться?

— Звичайно. Наш клуб виступив з ініціативою продовжити заявочний термін футболістів до 31 серпня і виклав її ФФУ і ПФЛ. Природно, що не сидітимемо склавши руки, а намагатимемося посилити команду за рахунок придбання нових гравців. Адже самовіддача і самовідданість футболістів, без сумніву, — дуже важливі складові. Але ще потрібні клас і висока виконавська майстерність.

— Коли можна сподіватися на повернення Белькевича?

— Валентин дуже багато важить для нашої команди. Під час літнього міжсезоння з пропозиціями про його придбання до нас зверталися багато клубів, зокрема донецький «Шахтар». Але ми навіть не розглядали питання про можливий продаж Белькевича. На жаль, травма, якої зазнав Валентин у матчі із запорізьким «Металургом», виявилася серйозною. Футболісту зроблено операцію. І, як пообіцяв мені бельгійський професор, Белькевич повернеться на футбольне поле не раніш як за півтора-два місяці.

— У «Динамо» тепер дуже щільний змагальний графік. Чи не боїтесь, що футболісти його не витримають?

— Хотів би звернути вашу увагу на далекоглядність Михайличенка. У заявці на матч з «Левським» значилися 17-річні Артем Мілевський і Олександр Алієв. Тренер свідомо розширює список гравців, які згодом можуть влитися до команди. Ці хлопці, а ще й Андрій Воробей, пройшли відмінну школу тренера Павла Яковенка у нашій футбольній академії. Вони по-доброму амбіційні і певною мірою здатні посилити гру команди. Надалі в окремих матчах їх залучатимо до основного складу.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Софія—Київ.

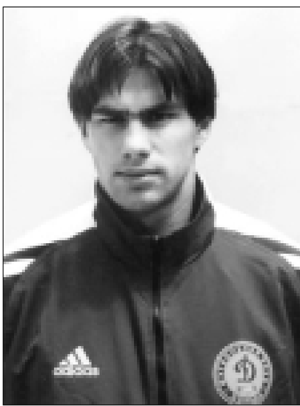

Фото Володимира ТИМЧЕНКА.

На знімку: новачок «Динамо» Горан Саблич.

Післядинамівський синдром «Шахтаря»

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 7-й тур.

«Чорноморець» — «Карпати». 1:1. 5 000 глядачів. **Голи:** Балабанов, 67 — Ковальчук, 90.

«Дніпро» — «Металург» М. 1:0. 7 000. Венглинський, 71. На 17-й хвилині дніпропетровець Шалаєв не реалізував пенальті.

«Металіст» — «Металург» Д. 0:3. 8 000. Гюзелов, 45, Чечер, 47, Зотов, 71.

«Таврія» — «Оболонь». 3:1. 3 500. Гігіадзе, 16, 45+2, Гайдаш, 36 — Терещенко, 76. На 74-й і 90+1 хвилинах кияни Терещенко і Корнєв не реалізували пенальті.

«Шахтар» — «Кривбас». 1:1. 20 000. Воробей, 87 —Мусоліто, 55.

«Динамо» — «Волинь». 3:1. 6 000. Шацьких, 23, Хацкевич, 29, Чернат, 65 — Гащин, 50. **Склад господарів:** Рева, Хацкевич, Дмитрулін (Пеєв, 46), Каддурі, Чернат, Шацьких (Мелащенко, 46), Гіоане, Леандро (Алієв, 80), Боднар, Гавранчич, Саблич.

«Арсенал» — «Поліграфтехніка». 5:1. 3 500. Коновалов, 18, з пенальті, 68, Окодува, 29, Наконечний, 31, Гусєв, 69 — Косилов, 51. На 55-й хвилині з поля вилучено олександрійця Журку (два попередження).

	В	Н	П	М	О
Дніпро	5	2	0	12-4	17
Арсенал	5	1	1	19-6	16
Металург Д	5	1	1	12-5	16
Динамо	5	0	1	15-6	15
Шахтар	4	2	1	12-7	14
Волинь	3	0	4	7-14	9
Карпати	2	3	1	8-8	9
Металург М	2	2	3	9-8	8
Таврія	2	1	4	11-13	7
Поліграф-техніка	1	4	2	6-11	7
Ворскла	2	0	4	5-9	6
Кривбас	1	3	3	7-9	6
Металург Зп	1	2	3	4-8	5
Оболонь	1	2	4	6-11	5
Металіст	1	2	4	4-11	5
Чорноморець	1	1	5	4-11	4

«Дніпро» помаленьку закріплюється на позиції лідера. Його наставник, авторитетний і шанований Євген Кучеревський заявив у пресі, що на часі вже й «Динамо» та «Шахтар» обігрувати. Як кажуть, Бог у поміч. Від таких настроїв і прагнень тільки виграє наш чемпіонат. А Кучеревський, до речі, ніколи слів на вітер не кидає.

Тим часом «Шахтар» подарував черговму сенсацію. Хоча, можливо,

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

З м'ячем динамівець Тіберіу Гіоане

авторами сюрпризу варто було б назвати криворіжців. Адже вони влаштували «чорний день» для «вуглярів», котрим довелося відігруватися. Врятувалися від поразки господарі лише на останніх хвилинах. Але вагомі два очки втратили.

Як тут не сказати про те, що більшість команд, котрі з повною викладкою грають проти київського «Динамо», потім тривалий час не можуть оговтатися. Спостерігається своєрідний післядинамівський синдром. Схоже, подібне відбувається і з «Шахтарем». Після його домашнього поєдинку з «Динамо» гра підопічних Невіо Скали втратила переконливість. Це спостерігалося і в матчах проти «Волині», «Брюгге» і от тепер — у двобої з «Кривбасом».

А ось «Динамо» поступово нарощує переможний потенціал. І свій шанс збільшити відрив від головного конкурента не змарнувало. Кияни дуже серйозно поставилися до чергового суперника і здобули переконливу перемогу. Цікаво, що Олексій Михайличенко у стартовому складі випустив одразу двох дебютантів — марокканця Каддурі та хорвата Саблича. А на заміну — ще й гравця юнацької збірної України Алієва.

Перший показав, що, окрім неабиякої витривалості, має ще багато цінних якостей. Насамперед чудово бачить поле, технічний, настирний, сміливий, володіє прекрасним пасом. Згадаймо, як Бадр пройшов лівим флангом, віртуозно, мов дитину, обіграв величезного африканця Сіанкама і зробив «зрячу» передачу на Шацьких. І тому нічого не залишалося, як уразити ціль.

— Ось побачиш, Каддурі гратиме, — не без задоволення сказав мені віце-президент ФК «Динамо» (Київ) Йожеф Сабо.

Приємне враження справив також виступ Саблича. Щоправда, він припустився кількох позиційних помилок. Але на відміну від марокканця, котрий провів з командою передсезонну підготовку в Ялті і вважається майже корінним динамівцем, хорват у «Динамо» лише кілька днів. Однак він, мов риба у воді, почувається у повітрі. За рахунку 0:0 лучанин Василь Сачко бив з кількох метрів головою. І високого зросту Горан легко виніс м'яча з порожніх воріт. Іншого разу він приєднався до атаки і сильно пробив головою. Якимось дивом воротар гостей Роман Нестеренко врятував становище.

Наступного дня відбувся ще один поєдинок. На НСК «Олімпійський» у столиці місцевий «Арсенал» розгромив «Поліграфтехніку». Колектив переконливо доводить свої претензії на помітне становище в українському футболі. Слід зазначити, що з кожним поєдинком підопічні В'ячеслава Грозного роблять це дедалі переконливіше. Стараються всі без винятку «каноніри», їх капітан Сергій Коновалов — вправний виконавець стандартних положень. Не знає втоми Валентин Полтавець. Приємне враження і від гри нападника Олексія Іванова. Він настирно і сміливо пішов на загострення, обіграв кількох захисників. Міг і сам вразити ціль. Але зробив точну передачу на Еммануеля Окодуву, який зблизька розстріляв порожній сектор воріт. Недарма тренер збірної України Леонід Буряк залучив Іванова до групи гравців, котрі готуються до завтрашнього товариського поєдинку з командою Ірану.

І ще про збірну. Вчора Леонід Буряк спілкувався з пресою. Є дві новини. Почнемо з приємної. Президент України Леонід Кучма своїм указом надав українське громадянство Олексієві Бахарєву. Він має право вже завтра зіграти за нашу головну команду проти Ірану. Дуже неприємне повідомлення надійшло з Мілана. Андрій Шевченко ушкодив меніск, і йому потрібна операція. Відновлення після неї триватиме два—три місяці.

В. Б.

У НОМЕР

«Я завжди дорожив честю України...»

Ці слова славетного борця Івана Піддубного, який 40 років поспіль на світових спортивних аренах здобував лише перемоги, стали лейтмотивом всеукраїнського свята богатирської сили.

Напередодні Дня незалежності України на батьківщині Івана Максимовича, у селі Красеніквці, що на Черкащині, відбувся турнір борців, присвячений пам'яті легендарного «чемпіона чемпіонів».

Цьогорічне свято по праву можна назвати міжнародним. Адже участь у поєдинках з класичної, греко-римської боротьби, у змаганнях з гирьового спорту, дзюдо, боксу, армреслінгу та в захопливих козацьких забавах взяли спортсмени не тільки України, а й Росії. До Красенівки прибули імениті борці з Москви, Санкт-Петербурга, Ростова, Єйська. До речі, борцівський турнір імені Івана Піддубного відбувся цього літа і в Росії. Відкривав його сам Президент Росії Володимир Путін. На жаль, наші державні високодостойники не вшанували своєю присутністю народне спортивне свято на честь великого українського патріота.

Переміг в улюбленій Іваном Піддубним греко-римській боротьбі спортсмен з Миколаєва. Український богатир Сергій Побережник став абсолютним чемпіоном поєдинків на борцівському килимі.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Лише результати

Футбол. Першість країни. Перша ліга. 6-й тур. «Арсенал» —ЦСКА. 2:0. «Вінниця» — «Борисфен». 1:0. «Система-Борекс» — «Карпати-2». 1:1. «Красилів» — «Шахтар-2». 1:0. «Спартак» — «Миколаїв». 1:1. «Сокіл» —»Зірка». 1:1. «Закарпаття» — «Динамо-2». 1:0. «Полісся» —»Нафтовик». 0:1. «Сталь» — «Прикарпаття» — 1:1.

Лідирують: «Сталь», «Зірка» — по 14 очок, «Нафтовик» — 13, «Динамо-2» — 12, «Закарпаття», «Миколаїв» —по 11.

Летять «утки» ...

Баскетбол. Останнім часом сторінками ЗМІ та на телеканалах гуляє «утка». Хтось, либонь, навмисне поширює чутки, що, мовляв, через скрутне матеріальне становище і недостатню увагу до нього БК «Київ» начебто зібрався передислокуватися до сусідньої Білорусі, куди свою «лижню» проклала колишня українська біатлоністка Олена Зубрилова. Прихильникам «беків» не варто хвилюватися — їхній улюблений клуб нікуди не збирається переїжджати. І громадянство змінювати також. Брехня та й годі.

Як повідомили керівники БК «Київ», у колективі все гаразд. З фінансами також. Практично ніхто не перейшов до інших команд. Усі лідери на місці. Відпустка закінчилася, і розпочалася серйозна підготовка робота до нового сезону — насиченого і дуже цікавого. От лише олімпійський чемпіон Олександр Волков, либонь, уже не виходитиме на майданчик, а зосереджуватиметься на обов'язках президента клубу, віце-президента ФБУ та провідного функціонера ФІБА.

Лохманчук гратиме у Франції

Гравець національної збірної України Олександр Лохманчук відтепер захищатиме кольори французького клубу «Нансі». Торік він виступав у «Опель-скайлайнерзі» (Франкфурт-на-Майні). Грав у складі цієї команди у фіналі Кубка Німеччини. Але приз дістався суперникові.

Новий клуб Лохманчука — міцний середняк французької ліги. В останньому чемпіонаті він посів восьме місце серед шістнадцяти учасників. Однак такий результат не задовольняє босів «Нансі». Тому вони готові витратити гроші для придбання класних виконавців. Вони дуже сподіваються, що українець допоможе у досягненні честолюбних планів.

В Італії не вигоріло, але...

А центровий української національної команди Григорій Хижняк не виступатиме в новому сезоні за італійський «Кіндер». Хоча баскетболіст запевняв, що трирічний контракт з болонцями у нього майже в кишені. Але Грицько, схоже, не засмутився. За його словами, він зробить ще одну спробу працевлаштуватися в одному з клубів НБА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

На знімку: Олександр Лохманчук.

ПІСЛЯ ВИХІДНИХ

Швидше черепахи лише «Формула»?

РЕПОРТАЖ

Уперше в Україні відбулися черепашині перегони. Тому, гадаю, даремно черепах звинувачують у повільності. За бажання їх можна використовувати і як засіб пересування. І навіть влаштовувати черепашині перегони. Звісно, швидкості не ті, що в змаганнях «Формули-1», проте видовище не менш захопливе.

В цьому змогли переконатися минулої неділі відвідувачі столичного зоопарку, де вперше в Україні відбулося це дійство. У якості транспорту виступали одні з найбільших представників цих тварин — так звані шпорові. До слова, їх вага сягає 50 кілограмів, а на своєму панцирі витримують вагу до трьох центнерів. Щоправда, до таких крайнощів організатори акції — журнал «Екзо» та Київський зоопарк — не вдавалися. Жокеями виступали дітлахи.

На відміну від справжніх перегонів на конях, черепах ніхто не пришпорював ногами по боках чи за допомогою нагайки. Щоб змусити рептилію рухатися, використовували своєрідну приманку. Кожен учасник змагань тримав перед собою щось на зразок вудки, до якої був прив'язаний пучок трави. Головне було не давати «транспорту» до нього дотягнутися, бо тоді не те, що до фінішу не добіжить, а й взагалі не стартує. Через це таки довелося поміняти одну учасницю забігу, яка просто... заснула. Проте й інші учасниці були непередбачувані, що додавало гостроти змаганням. Траплялось, що вони поверталися на старт. Або йшли до іншої своєї родички, у якої, мабуть, на її думку, трава була апетитнішою. Проте ніхто в таких «дорожньо-транспортних пригодах» не постраждав.

Відбулися три залікові і один фінальний заїзд. Переможці отримували фірмові футболки та м'які іграшки-черепахи, розмір яких залежав від завойованого місця. Проте на цьому дійство не закінчилося. Далі свої знання в галузі тваринного світу могли продемонструвати й дорослі, відповідаючи на запитання вікторини. А завдяки ведучим — артистам клоунського синдикату «Арт-обстріл» проходило все весело і необтяжливо. І судячи з відгуків учасників, у них виникло єдине бажання — щоб частіше відбувалися такі заходи.

За словами головного редактора природничого журналу «Екзо» Дмитра Ткачова, нині розробляється ціла низка нетрадиційних проектів, подібних до цього. Їх головна мета — привчити дітей та дорослих до обережного ставлення до природи. І зробити це не якимось банальними лекціями та повчаннями, а саме через безпосередній контакт з тваринами. Планують також створити теле- та радіопередачі.

Богдан ДОВНИЧ.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Коли дитячий крик у радість

РЕАЛІЇ

Із дитбудинку серед літа зникли 76 дітей. Недавно зарюмсана, галаслива, реготлива територія закладу спорожніла й замовкла.

Мешканці довколишніх будинків дивувалися: чи не сталося щось із дітьми й без того безталанними, позбавленими батьківської ласки?

А рівно за два тижні дитбудинківський двір знову сповнився шумом, вереском, плачем і сміхом. Засмаглі, веселі, трохи поповнілі сироти мали цілком благополучний вигляд. І, що важливо, здоровий.

Як виявилося, завдячують вони цим своїй «головній мамі», відомій не лише у Хмельницькому благодійниці, директорові обласного дошкільного дитбудинку спецпризначення Зої Пархомець.

Це вона третій рік поспіль ініціювала вивезення 80 підопічних на оздоровлення.

Це вона та її надійні помічники — няні, вихователі — два тижні намагалися влаштувати дітям родинний відпочинок біля підніжжя мальовничих Товтр на диво-річці Збруч.

Чи вдалося — спитайте хлопчиків і дівчаток. А краще — подивіться на їхні обличчя, що розпливаються в усмішці при самій лише згадці про літо. А ось як директорові та його однодумцям удалося ощасливити сиріт — запитання не пусте.

Минулого року обласний бюджет розкошелився на відпочинок дитбудинківців майже 36 тисячами гривень. Нинішнього — «аж» 5600 гривень. За рахунок чого утримувалися-годувалися? За рахунок жорсткої економії на усьому й часткової допомоги спонсорів.

Ні, обласна рада не відсторонилася від фінансування спеціалізованого закладу. Але про хронічний дефіцит бюджету, гадаю, казати зайво. А дітей, проте, треба годувати-одягати. І без допомоги благодійників не обійтися. А якщо вже йдеться про масове оздоровлення в санаторії, що не передбачено ніяким бюджетом, то про це голова болить, мабуть, лише у директора.

— Але, бачачи, як діти оживають на природі, як вони на повен голос кричать і пустують, не чуючи від дорослих звичного «не можна!» — бачачи це, про проблеми забуваєш. На жаль, ненадовго.

Так, людям, що ступили на стежку «призрения сирот и вдов», спокій лише сниться. І вони йдуть обраним шляхом лише з однією метою: щоб бачити на обличчях малюків дитинство. Бо без дитинства немає дорослості.

Іван ІЛЛЯШ.

Хмельницький.

ДО РЕЧІ

«Артек» приймає дітлахів з усіх усюд

Майже дві сотні юних мешканців Сумської області безкоштовно відпочили цього літа в міжнародному таборі «Артек». Зокрема, як повідомив начальник управління молоді та туризму облдержадміністрації Ігор Козолуп, путівки на відпочинок на Чорноморському узбережжі отримали 29 сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки, 32 — із сімей ліквідаторів аварії на ЧАЕС, 33 — з малозабезпечених родин, двоє дітей працівників МВС, які загинули при виконанні службових обов'язків, а також 22 — інваліди. Крім того, поїздкою в «Артек» нагороджено 70 юних переможців міжнародних та обласних предметних конкурсів і олімпіад, а також 33 відмінники навчання, **інформує УНІАН.**

Судак у лицарській облозі

ФЕСТИВАЛІ

У Судакській фортеці пройшов уже другий у цьому році міжнародний фестиваль фехтування «Генуезький шолом».

Члени історичних клубів і численні глядачі милувалися достовірними моделями озброєння і лицарських обладунків, мистецтвом фехтування новачків і професійних каскадерів, брали участь у театралізованих дійствах: масових битвах і поєдинках, кінних герцях і середньовічних іграх та розвагах, у стрілецьких змаганнях лучників і арбалетників, лицарських турнірах і метанні колод, списів тощо. Тут також можна було придбати вироби знавців давніх ремесел, насолодитися виступами популярних музикантів.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ВИСТАВКИ

Захід крокує на Схід

Виставку під такою назвою привезли в Чернівці відомі віденські фотографи, які входять до творчого об'єднання «AD OCULOS». Їхні роботи оспівують країну, в якій вони живуть і працюють. Але це не дифірамб Австрії, а погляд на її біль і проблеми, спроба оспівати «маленьку людину».

Перебуваючи в Чернівцях, австрійці за підтримки міськради мали змогу знімати архітектурні пам'ятки, портретувати буковинців. Ці роботи становитимуть основу майбутньої виставки, яка відбудеться невдовзі у Відні. Поряд з ними експонуватимуть свої роботи й буковинські майстри. А згодом вийде у світ спільний фотоальбом.

ВАСИЛЬ БАБУХ.

Чернівецька область.

На цвинтарі — кафе?

РЕЗОНАНС

Акціями протесту може обернутися рішення Гайворонського міськвиконкому Кіровоградської області про надання одній з комерційних структур земельної ділянки для спорудження кафе-магазину на території міського парку Перемоги, де поховані воїни, які загинули під час визволення міста, а також страчені окупантами партизани й підпільники.

З таким попередженням виступили президія районної ради ветеранів та інші організації, **інформує УНІАН.**

Голос України
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописи не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311151. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos